Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאלימיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 133 (1138) | Łódź, Niedziela 12 Czerwca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז זונטאג יב סיון תרפ"ז. | Nr. 138 (1138

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

אחרי מחלה כבדה וממושכה שבכה חיים לכל חי בשנת השבעים וושש לחייה האשה החשובה והצנועה

נ. ע. ברײנע סימכאוויטש (אשת ר' ישראל ז"ל)

ההלויה תהיה היום, ביום א', (דעם 12 יוני) בשעה השניה אחרי הצהרים מבית האבל רחוב צעגעלניאנא 66.

השרויים בצער עמוס המשפחה המתאבלת.

542

די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט

„בכור חולים“ און „אוזדראוויסקא“

מאכט דערמיט בעקאנט, אז זונטאג, דעם 26 טען יוני ה. י. 11 אַ זייגער פארמיטאג וועט פארקומען אין איינענעם לאקאל צעגעלניאנא 57

אן אלגעמיינע

פערזאמלונג

אין פאלט צו דער פערזאמלונג וועט די געהעריגע צאהל מיטגלידער נישט קומען וועט די פערזאמלונג פארקומען אין דעם צווייטען און ענטגילטיגען טערמין לויט דעם פאראגראף 29 אין דעם זעלבען טאג 4 אַ זייגער נאכמיטאג.

546

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען, שבת קודש, געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער אונפערגעסענע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער און טאנטע

נ. ע. אסתר פאפאווסקא

(פון דערהיים ראטבערג)

אין עלטער פון 70 יאהר

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 12. יוני ד. י., 1 אַ זייגער מיטאג פון טרויער-הויז, זאכאדניא 15, וועגען וואס עס מיילט מיט איז גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

550

W niedzielę, dnia 12 czerwca r. b. o godz. 4-ej po poł. odbędzie się w „Uzdrowisku“ (stacja Kochanówka) odsłoniecie i poświęcenie tablicy pamiątkowej zmarłego Prezesa naszego Towarzystwa

b. p. Dawida Nowińskiego

na które krewnych, przyjaciół i znajomych uprzejmie zaprasza

Zarząd Tow. „Bykur Cholim“
i Komitet „Uzdrowiska“.

Wyjazd tramw. Łódź—Aleksandrów o godz 2.15 i 2.50.

האנדוערקער-צענטראלע אין ווארשא, אפט. לאדז, זאחאדניא 5

צו אלע האנדווערקער!

מיר זענען מודיע אלע האנדווערקער ארגאניזאציעס, ווי אויך די נישט ארגאניזירטע האנדווערקער, אז ביי דער האנדווערקער-צענטראלע, זאחאדניא 5 איז געעפענט געווארען

א סעקרעטאריאט און א יורידיש ביורא

דאס סעקרעטאריאט איז טעטיג יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 7—9 אוו.

דאס יורידישע ביורא — דינסטאג און מיטוואך פון 8—9 אווענד.

ראט פון דער האנדווערקער צענטראלע

זאוואדזקא 5.

549

ליגע פון שפאר-קאסע פון דער ארבייטענדער אינטעליגענץ קאאפעראטיוו מיט בעגר. האפטונג (שענקעוויטשא 3/5)

זאל „התאחדות“, שענקעוויטשא 3/5.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם יום-טוב פון דער קאאפעראציע, קומט פאר

היינט, זונטאג, דעם 12. יוני, 8.30 אַ זייגער אין אווענט —

א מיטינג

א.ד.ט. דער קאאפעראטיווער געדאנק און די ארב. אינטעליגענץ.

ס'וועלען רעפערירען די ה"ה ד"ר א. מארטאקאווער, ד"ר א. טייטעלבוים, דירעקטאר ש. רינגער און ד"ר ש. י. שחייג.

665

אזוי ווי מיר האבען ערפאהרען דאס געוויסע פערזאנען ווילען היינט זונטאג מאכען א פערזאמלונג אין לאקאל פון פעראיין. מאכען מיר בעקאנט דאס אויף די פערזאמלונג איז נישט פערהאן קיין ערלויבניש פון דער מאכט און צוליב דעם קען די

פערזאמלונג נישט פארקומען.

די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים“ הילינסקא 120.

553

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראנקהייטען און רענטגען און ליכט-היילונגען, נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

עס ווערט געזוכט א טיכטיגער

אינקאסענט (יו)

זיך צו ווענדען אין קאנצעלאריע פון

יתומים-הויז, זגערזשער 40

פון 9 פריה ביז 7 אין אווענד.

415

Dr. med.

A. MAZUR

נארוטאוויטש (רוצקא) 44

אויערען און האלז קראנקהייטען שטימע און שפראך-פעהלערען (שטאמלען א.ז.וו.) נעמט אן פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אוו.

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 28
טעלעפאן 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אווענד

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן - קראנקהייטען

נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294. פון 12—2 מיטאג און דער היים פון 6-8 אוו.

הגמנסיה העברית „יבנה“ בלודז

מתקבלים תלמידים לכל המחלקות VI - A1 בכל יום בלשכת הגמנסיה רחוב ציגילניה 75.

בשנת הלמודים הבאה תפתח גם מכינה A^0 בשביל ילדים בני 6 בלי כל הכיה.

המנהל.

עס ווערען אנגענומען תלמידים אין אלע קלאסען (VI – A) יעדען טאג אין דער קאנצעלאריע פון דער גימנאזיע ציגעל-גאס 75.

צום נייעם שול-יאהר ווערט ערעפענט א מכינה A^0 פאר קינדער פון 6 יאהר אהן שים פארבריינגונגען.

דער דירעקטאר.

995

די בילליגסטע קוועלע

פון פערדומע, זייפען, פודער, גזויכטס-קרעמען. פערשידענע צאהן-פאסטעס פון די בעסטע אויסלענדישע פירמען איז צו בעקומען נור ביי דער קאנקורענץ-פירמע

S.Buchwajc, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

מאסן-דערשיסונגען אין רוסלאנד

עם זענען דערשאסען געווארען 20 מאנארכיסטען.

קאווערדא ווערט געשטעלט פאר א שטאנד-געריכט

די מאסקווער ראדיא-סטאנציע טיילט מיט, אז די דארטיגע פרעסע פערעפענט-ליכט אנ'אונאפיציעלען קאמוניקאט פון די ג. פ. או. האט דעם 9. יוני ארויס-געטראגען אנ'אורטייל לויט וועלכען 20 פערזאן ווערען פער'משפט צו דער-שיסען. צווישען די אויסגערעכענטע געפינען זיך די נעמען: פון פירשט פאוועל דאלגארוקאוו, פיהרער פון די מאנארכיסטישע ארגאניזאציעס אין רוסלאנד, וועלכער האט זיך דורך רומעניען אומלעגאל אריינבעקומען קיין סאוויעט-רוס-לאנד, א גאנצע רייה געוועזענע אפיצירען און שלאכטיצעס, וואס זענען בע-שולדיגט געווען אין אונטערהאלטען בעציהונגען מיט די מאנארכיסטישע ארגא-ניזאציעס, שפיאנאזש א. אז. וו. דער אורטייל איז שוין אויסגעפיהרט געווארען.

אין דעם קאמוניקאט פון ג. פ. או. ווערט אנגע דערמאנט, אז דער אורטייל איז ארויסגעגעבען צוליב דער טערארויסטישער טעטיגקייט, וואס ס'האבען אנגע-הויבען צו פיהרען די מאנארכיסטישע ארגאניזאציעס אין אויסלאנד, וואס אר-בייטען לויט די אינסטרוקציעס און אויף די מיטלען פון פרעמדע אויספאר-שונגס-אינסטיטוציעס.

די ענגלישע פרעסע דריקט אויס איהר פערוואונדערונג צוליב דעם פאר-ווארף, וואס ס'איז געמאכט געווארען איינינע פון די פער'משפטע, אז זיי זא-לען האבען שפיאנירט לטובת ענגלאנד, די ענגלישע רעגירונג לייקענט עס קאטעגאריש אב.

די דייטשע פרעסע האלט, אז די סאוויעטען האבען אפגעשוואכט זייער שטעלונג אינ'ם סכסוך מיט ענגלאנד דורכ'ן דאזיגען אורטייל. די רעכטע פרע-סע אין דייטשלאנד איז אויפגעבראכט צוליב'ן אורטייל.

ריגא, 10 (אטע) דאס סאוויעטישע געריכט אין לוגני (פאלטאווער גוב) האט פער'משפט צום טויט א רייה קאמוניסטישע טוער פאר דעם, וואס געהע-רענדיג צו דער קאמוניסטישער פארטיי, האבען זיי איינצייטיג געפיהרט אנ'-אנטי קאמוניסטישע טעטיגקייט און ערמארדעט איינינע הכלערע סאוויעטישע בעאמטע.

אויפרעגונג אין לאנדאן.

צוליב די מאסען-דערשיסונגען אין רוסלאנד.

לאנדאן, 11. (אטע). די ענגלישע צייטונגען פערנעהמען זיך שטארק מיט דעם טערארר, וואס ווערט איצט אנגע-ווענדעט אין רוסלאנד געגען די קאנ-טרעוואלוציאנערען.

אין די פאליטישע און רעגירונגס-קרייזען הערשט א גרויסע אויפרעגונג צוליב דעם דערשיסען פון די 20 רוסי-שע מאנארכיסטען.

לאנדאן, 11. (אטע). „איווענינג ניוס" שרייבט, אז אלס ענטפער אויף דעם דערשיסען פון די רוסישע מאנאר-כיסטען אין מאסקווע, דארפען ארויס-געשיקט ווערען פון ענגלאנד אלע סאָ-וויעטישע בירגער.

קאווערדא פאר א שטאנד-געריכט

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט די פראקוראטור בעשלאסען צו שטעלען וואיקאוו'ס מערדער קאווערדא פאר א שנעל-געריכט.

די פערטיידיגונג פון קאווערדא'ן האט איבערגענומען דער ווילנער אד-וואקאט ארקאדיעוו.

וואיקאוו'ס לויה אין מאסקווא.

מאסקווא, 11. (ספ. טעל.) דער צוג מיט וואיקאוו'ס קערפער איז היינט האלב 4 נאכמיטאג אנגעקומען קיין מאסקווע, די לויה איז פארגעקומען 7 אין אווענד. די קבורה איז פארגעקומען אויפ'ן רויטען פלאץ ביים קרעמעל, עס זענען געהאלטען געווארען עטליכע רעדעס.

סאוויעטען וועלען פערלאנגען ארויסצוגעבען קאווערדא'ן.

ווארשא. 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ס'גערהען ערום קלאנגען, אז די סאוויעטען וועלען שיקען נאך א נאטע צו פוילען וועגען וואיקאוו'ס מארד. אין דער נאטע וועלען די סאוויעטען פערלאנגען ארויסצוגע-בען קאווערדאן צו די סאוויעטען.

מיניסטער זאלעסקי אין פאריז

וועגען אטענטאט פון וואיקאוו'ן.

פאריז, 11 (אטע). דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי האט היינט אויפגע-נומען די פראנצויזישע זשורנאליסטען און האט ערקלערט, אז פוילען האט קיין שולד נישט אינ'ם מארד פון וואי-קאוו'ן. אויב רוסלאנד וועט פערלאנ-גען, אז דער מערדער זאל ארויסגע-געבען ווערען די סאוויעטען, וועט פוי-לען דאס נישט נאכקומען, ווייל דער בעדויערנסווערטער מארד איז פארגע-קומען אויף דער פוילישער טעריטאריע.

הנהלות הגמנסיות

של החברה ליסוד בתי ספר תיכונים עברים בלודז

מודיעות, כי בקשות הכניסה מתקבלות עוד:

בלשכת הגמנסיה הראשונה לנערים, מניסטרצקה 7א

בלשכת הגמנסיה השניה לנערים, מניסטרצקה 12

בלשכת הגמנסיה לנערות, פירמוביץ 7

לפני הצהרים בשעות העבודה (10 – 1).

אל המכינה אס מתקבלים ילדים וילדות בני $5^1/_2$ שנה ומעלה בלי שום הכנה בלשכת הגמנסיה לנערות, רחוב פירמוביץ 7. 839

דעפעשע פון קאלינינ'ען צום מלוכה-פרעזידענט.

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). דער מלוכה-פרע זידענט האט בעקומען פון מאסקווא פון „וציק" פרעזעס פאלגענדע דעפעשע: „איך בעט איבערצוגעהמען מיין האר-ציגען דאנק פאר דעם אויסגעדריקטען מיטגעפיהל צוליב דער ערמארדונג פון רוסישען געזאנדטען אין ווארשא, וואיקאוו". קאלינין.

די הלואה אויף דער סיים-סעסיע.

ווארשא, 11. טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט. אויף דער קומענ-דיגער סעסיע פון סיים וועט די רעגירונג אריינטראגען דאס געזעץ וועגען צאהלען די ערשטע ראטען פון דער הלואה. דא-געגען וועט די רעגירונג נישט אריינ-טראגען אין סיים דעם הלואה-קאנטראקט צו ראטיפיצירען.

יודישער פרעסע-צוזאמענפאהר אין ווילנא

ווערט היינט געעפענט.

ווילנא, 11 (טעלעפאניש פון אונ-זער שליח) מארגען 5 א זייגער נאכמי-טאג עפענט זיך אין ווילנא דער יודי-שער פרעסע צוזאמענפאהר. אין דער ער-עפנונג וועלען אנטיילנעהמען פארשטע-הער פון דער קאמונאלער און מלוכה-מאכט.

געשטארבען לארד וויפלינג.

לאנדאן, 12 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) דא איז געשטארבען אין על-טער פון 58 יאהר לואי סאמועל בארא-זעט מאטעווי לארד וויפלינג, דער בע-וואוסטער יודישער כלל-טוער און פי-נאנסיסט, פארזיצ. פון דער פעדעראציע פון יודישע סינאגאגעס אין ענגלאנד.

יודישער געלעהרטער זיך פער'סמ'ט בעת זיינע פארשונגען.

ניו-יארק, 11. (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) בעת'ן אויספיהרען וויס-סענשאפטליכע עקספערימענטען האט זיך דא פערגיפטעט אויף טויט איינער פון די בעריהמטעסטע באקטעריאלאגען פון אמעריקא, ד"ר אברהם זינגער, 46 יאהר אלט.

ער האט זיך געהאט ערווארבען א שם, א דאנק זיינע פארשונגען צו בע-קעמפען קינדער קראנקהייטען.

וואס טוט טשיטשערין אין דייטשלאנד?

בערלין, 11. (אטע) דאס געשפרעך פון טשיטשערינ'ען מיט שטרעזעמאנ'ען ווערט דורך דער גאנצער דייטשער פרעסע זעהר פארזיכטיג בעהאנדעלט. די אנוועזענהייט פון טשיטשערינ'ען אין בערלין פאר דער סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט רופט ארויס פערשיידענע קא-מענטארען. „פאסישע צייטונג" מאכט אויפמערקזאם, אז דייטשלאנד דארף בלייבען נייטראל אין דעם גרויסען ענגליש-סאוויעטישען קאנפליקט. די צייטונג שטעלט פאר א ביישפיל דאס אויפפיהרען זיך פון פוילען.

עקספערטען-קאמיסיע פון דער יוד. אגענץ אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 11 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) אהער זענען אנגעקומען די אמעריקאנישע מיטגלידער פון דער עקספערטען-קאמיטע, וואס איז בע-שטימט געווארען דורכ'ן קאמיטעט פון דער יודישער אגענץ.

די מיטגלידער זענען גלייך צוגע-טראטען צו זייער פארשונגס-ארבייט, כדי צו שטודירען די בעדינגונגען פאר דער ענטוויקלונג פון דער לאנדווירט-שאפט אין ארץ-ישראל.

טשעמבערלען און לעווין קומען קיין פוילען.

בערלין, 11 (ספ. טעל.) אויף א פרעסע-קאנפערענץ האבען היינט טשעמ-בערלען און לעווין ערקלערט, אז זיי האבען אנגענומען די איינלאדונג פון דער פוילישער רעגירונג און וועלען קומען צופליהען קיין ווארשא דעם 17. אדער 18. צוערשט וועלען זיי זיין אין וויען און פראג.

לעווין האט ווייטער ערקלערט, אז ער פראיעקטירט צו שאפען א קאנסאר-ציום, וועלכע זאל איינפיהרען א שטענ-דיגע פליה-קאמוניקאציע צווישען אמע-ריקא און אייראפא אויף דער ליניע ניו-יארק–מאסקווא דורך פאריז, בערלין און ווארשא.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש) דער פרייטאג'דיגער נומער פון „ליבעראלען-„פושעגלאנד וויעטשארני" איז ארויס מיט א געוואלדיגע העצערישע נאטיץ געגען דעם יודישען בעגלייטער פון טשעמבערלענ'ען.

לעווינ'ס פאטער פאהרט קיין איי-ראפא צו זיין זוהן!

מתנה פון דער ברוקלינער האנדעלס-קאמער פאר לעווינ'ען.-לעווין וועט פליהען קיין ווילנא.

ניו-יארק, 11. (ימ"א טעלעגרא-פיש). די יודישע צייטונגען אין אמע-ריקא דרוקען אינטערוויוען מיט לע-ווין'ס פאטער און פרוי צוליב דער גליקליכער לופט-רייזע פון טשעמבער-לין און לעווין.

לעווינ'ס פאטער איז דעם 10 ה. ח. ארויסגעפאהרען קיין אייראפא, כדי צו בעגריסען זיין זוהן.

אין די אינטערוויוען האט דער פא-טער אויסגעדריקט זיין זיכערקייט, אז זיין זוהן וועט פליהען קיין ווילנא, וואו זיינע עלטערען זענען געבוירען געווארען.

דער עלטער לעווין קלייבט זיך דע-ריבער אויך קיין פוילען.

פאר זיין אפפאהרען קיין אייראפא, איז לעווין'ס פאטער אויפגענומען גע-ווארען דורכ'ן האנדעלס-קאמער אין ברוקלין, וועלכער האט איבערגענומען דעם פראטעקטאראט איבער דער גאנ-צער לופט רייזע.

דער האנדעלס קאמער האט איבער-געגעבען דעם עלטען לעווין אנ'אנדענק-זייגער פאר זיין זוהן.

מיניסטער מיעדזינסקי בעשולדיגט אין נעהמען געלד פון „פאסטא".

דער פראצעס איז אפגעלעגט געווארען.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פרייטאג האט אין היגען קרייז-געריכט געזאלט פארקומען דער פראצעס געגען דעם אינזשי-ניער פאולא, וועלכער האט אויף א מיטינג פון טעלעפאן-אבאנענטען געזאגט, אז מיניסטער מיעדזינסקי האט ערלויבט איינצופיהרען „ליפשניקעס", ווייל ער האט פון דער „פאסטא" בעקומען א גרויסע סומע געלד פאר דעם מי-ניסטער'ס פארטיי.

דער מיניסטער האט זיך צום פראצעס נישט געשטעלט, ווייל ער האט געהאט א וויכטיגע קאנפערענץ אין בעלוועדער.

דער אדוואקאט פון אינזש. פאולא, ניעדזשעלסקי האט אונטערגעהאלטען די בעשולדיגונגען געגען דעם מיניסטער מיעדזינסקי. דער פראצעס איז אפ-געלעגט געווארען.

יודישער ספארט-יו"ט אין טשעכיען

ווערט געשטיצט דורך דער רעגירונג.

פראג, 11. (טעלעגר. דורך ימ"א) די טשעכא-סלאוואקישע רעגירונגס-אמטען מאכען פיל פערלייכטערונגען און העלפען צו ביים ארגאניזירען דעם יודישען ספארט-יום-טוב, וואס קומט פאר זונטאג, דעם 12. יוני (היינט).

דער טשעכאסלאוואקישער בעזונדער-הייטס-מיניסטער האט איבערגענומען איבער דעם יודישען ספארט-יו"ט דעם עהרען-פראטעקטאראט. די ציוויל-קאנצע-לאריע פון פרעז. מאסאריק האט בע-שטימט ספעציעלע פריזען.

רוסיש-פראנצויזישער אפמאך

וועגען פאר-מלחמה-חובות שוין נעשלאסען.

בערלין, 11. (אטע). „שעגליכע רונדשוי" שרייבט, אז דער סאוויעטי-שער אמבאסאדאר אין פאריז ראקאווסקי האט אונטערגעשריבען אנ'אפמאך מיט דער פראנצויזישער רעגירונג וועגען בעצאהלען די רוסישע חובות אין פראנק-רייך. רוסלאנד זאל צאהלען 72 מיליאן פראנק א יאהר.

פאר דעם זאל רוסלאנד בעקומען א קרעדיט אין פראנקרייך אין דער הויך פון 350 מיליאן גאלד-פראנק.

געוואלט ארויסגנב'ענען 4 קאמו-ניסטישע ארעסטאנטען.

דורך פאלשע בעפעהלען.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מיטוואך אין דערמריה איז צוזאמען מיט דער גאנצער פאסט אנגעקומען אין קאנצעלאריע פון „פאוויאק" 4 בעפעהלען צו בעפרייען 4 קא-מוניסטען, וועלכע זיצען נאך פאר'ן פראצעס אין „פאוויאק". די אלע בע-פעהלען האבען זיך ארויסגעוויזען אלס פאלשע, הגם די שטעמפלען און אונ-טערשריפטען זענען געווען זעהר גוט נאכגעמאכט.

ס'איז נישט פעסטגעשטעלט געווא-רען, ווי אזוי די געפעלשטע בעפעהלען זענען געקומען אין טורמע-קאנצעלאריע, ווייל מיט דער פאסט זענען זיי נישט אנגעקומען, נאר אימיצער האט זיי פערזענליך געבראכט.

דריי זענען זיי,

און אַ יוד אין דערמיט.

אין דעם גרויסן זיג — אין דעם וועלט-רעקאָרד פון לופט-פליהעריי האָט אַ חלק אויך דער יוד חיים לעווין.

איינציגווייז זענען די זיגער דריי אַמעריקאַנער: לינדבערג, טשעמבערלען און לעווין, אָבער לעווין איז דאָך פאָרט אַ יוד, וואָס האָט חוץ וועלטליכע אַמביציעס, ווי למשל, פערבינדען דורך לופט-פליהעריי אַמעריקאַ מיט אייראָפּאַ, אויך — יודיש-נאַציאָנאַלע אַמביציעס, און אַ בענקשאַפט נאָך זיין ערשטער היימלאַנד — פּוילען.

נישט נאָר אייראָפּאַ, נאָר די גאַנצע וועלט בכלל איז שטאָלץ אויף דער מענשליכער העלדענמוט, וואָס מאַכט דורך אַ קפיצת הדרך, פליהענדיג אַריבער'ן אַטלאַנטישן אָקעאַן.

פּאַריז יובעלט, בערלין יובעלט.

— וואָס איז?

— די לופט-פליהער האָבען בעזוכט די שטאָט.

און דער יובל טראָגט זיך אַריבער אַלע הויפּט-שטעט פון ביידע קאָנטינענטען.

אונזער פּוילישער געזאַנדטער אין בערלין האָט געפונען פאַר נויטיג איינצולאַדען טשעמבערלען און לעווין אויף איבערראַכטאָג שבת קיין וואַרשע.

און — די פּוילישע עפענטליכע מיינונג, די פּרעסע, איז, פערשטעהט זיך, אויך פול מיט די היסטאָרישע העלדען פון טאָג, אויך זי געפינט ביי זיך גוט-ווילינגען שטעמפּראָמענט צו אויסדריקען איהר בעוואונדערונג, אָבער —

אָבער איין זאַך איז פאַר איהר קשה און ממש שווער צו פערדייען.

אמת, לעווין לייגט זיך אויס מיט אַ „שטומען עין“ צום סוף, פראַנצאָוויטש, הייסט עס, אָבער ער איז דאָך פאָרט אַ יוד..

און דעם „פּראָבלעם“ קומט אָן שווער צו צוביישען דעם אַלטען יודען-פרעסער גאָוואָשינסקי מיט זיין האַמער, וואָס לעגען זיך אין דער לענג און אין דער ברייט צו געפינען פערשידענע חטאים אויף לעווינען.

מען זוכט אויס פון אונטער דער ערד פערשידענע ווילדע נעשיכטעס, וואָס זענען נישט געשטויגען און נישט געפלויגען, און מען שעמט זיך זיי נישט אַרויסברענגען אויף די ציניש מיילער און שמוציגע שפּאַלטען פון זייערע ציי־טונגען.

די דאָזיגע אַפערע גוהט דערוויייל אָן פאַר גלאַט כשר ערב דעם אָנקומען פון די „הויך-געפלויגענע געסט“, און ביני לביני שמייכלען אַרום פון אַ פאָטאָגראַפיע אין אַ קראָקאָווער פּוילישער צייטונג טשעמבערלין מיט לעווינען גע־אָרעמט מיט'ן דייטשען פּרעמיער מאַרקס, און אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן.

אַז גנבה'דיג-גאָוואָשינסקי'ן איז עס שווער סובל צו זיין, זענען מיר דאָך נישט שולדיג: דעראויף איז ער דאָך אַ שלאַכטשיק... מן.

די לויה פון וואָיקאָוו'ן.

פּריטשאַנ איז דער ערמאָרדעטער סאָוויעטישער געזאַנדטער מיט גרויס פּאַראַד אַריבערגעפיהרט געוואָרען קיין מאָסקווע.

6 אַ זייגער אינדערפריה האָט זיך פאַר דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדע אויסגעשטעלט אַ קאָמפּאַניע פון 36-טען פּיכאָטע פּולק און האָט געבילדעט אַ דאָפּעלטען שפּאַלער אין דער לענג פון דער פּאָזנאַנסקאַ גאַס ביז צו דער אַל. יערוזאַלימסקאַ און הויפּט-וואָקזאַל.

די עהרען-קאָמפּאַניע פון 21-טען פּיכאָטאַ פּולק מיט'ן אָרקעסטער האָט זיך אויסגעשטעלט ביים איינגאַנג פון דער געזאַנדשאַפט. אַלע זייטיגע גאַסען זע־נען אָפּגעשלאָסען געוואָרען דורך פּאָלי־ציי. האַלב 7 אינדערפריה איז צו דער געזאַנדשאַפט צוגעקומען 3 קאַראַוואַנען, אַלע אָהן רעליגיעזע עמבלעמען.

דער קאַראַוואַן, אויף וועלכען מ'האָט אַרויפגעשטעלט די טרומנע איז געווען איינגעשפּאַנט אין 6 פערד, דעקאָרירט מיט רויטע רויזען.

האַלב 8 אינדערפריה האָבען זיך אינ'ם אויפיענץ-זאַל פון דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט. וואו ס'האָט זיך געפונען די טרומנע, פערזאַמעלט די עהרען-וואַך פון דער אַמבאַסאַדע, די פרוי און זוהן פונ'ם ערמאָרדעטען, זיין פערטרעטער אוליאַנאָוו, דער ערשטער סעקרעטאַר אַרקאַדיעוו. ביי דער טרומנע — די עהרען-וואַך! 4 אָפיצירען פון 36 פּולק; די מאַרשטאַהער פון אַלע פרעמדע מלוכות מיט ווייערע מיליטערישע אַטאַשעס.

מצד דער פּוילישער רעגירונג זע־נען אָנגעקומען די מיניסטאָרען: באַר־טעל, גענעראַל סקלאַדקאָווסקי, דאַב־רוצקי, ניעזאַביטאָווסקי, מיעדזשינסקי, סטאַניצעוויטש און דער שעף פון דיפּלאָ־מאַטישען פּראָטאָקאָל פשעזדעצקי, אַ דעלעגאַט פון אויסערן-מיניסטעריום. דער וואַרשאָווער וואָיעוואָדע סאָלטאַן, דער וואַרשאָווער רעגירונגס-קאָמיסאַר א. אַנד.

אויף די אַנדערע צוויי קאַראַוואַנען, זענען אַרויפגעטראָגען געוואָרען די קרענץ מיט די בענדער פון פרעמדע אַמבאַסאַדעס פון אַ רייהע אינסטיטוציעס, קאָמוניסטישע פּאַרטיי, קאָמוניסטישע יוגענד, „סאָוופּלאַרג“, אַרבייטער א. אַנד.

די בענדער זענען געווען מיט אויפ־שריפטען אויף רוסיש, פּויליש, אוקראַי־ניש און יודיש.

נאָכ'ן אַרויסטראָגען די טרומנע איז דער קאָמפּאַניע טרומייטעריגנאַלט געוועזען מיט אַ שוואַדראָן אַרטילעריע, נאָך איהר איז געגאַנגען די אַרטילעריע און נאָכדעם די 2 קאַראַוואַנען מיט די קרענץ. פאַר'ן קאָמפּאַניע איז געגאַנגען דער פּערזאָנאַל פון דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט און די בעאַמטע פון דער האַנדעלס-מיסיע. דאָ איז בעמערקען גע־וואָרען אַ קראַנץ מיט דער אויפשריפט: „דעם קרבן פון דער קאָנטרעוואָלוציע — די פּוילישע בעאַמטע פון די ראַטען-אינסטיטוציעס אין וואַרשאַ“. נאָך דער טרומנע איז געגאַנגען די פרוי פון ערמאָרדעטען וואָיקאָוו, געפיהרט דורכ'ן ערשטען סעקרעטאַר אַרקאַדיעוו, מיט איהר קליינעם זוהן, דער שעף פון דער ענגלישער מיסיע ראַזעגהאַלק און די מיטגלידער פון דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט.

דער מלוכה-פּרעזידענט איז געווען רעפּרעזענטירט דורכ'ן דירעקטאָר פון דער ציוויל-קאַנצעלאַריע ה' דענציאַ־לאָווסקי און דעם אַדיוטאַנט קאַפּיטאַן באַנוטי: נאָך זיי זענען געגאַנגען וויצע־פּרעמיער באַרטעל, די מיניסטאָרען: סקלאַדקאָווסקי, איגנאַ. קוויאַטקאָווסקי, ראַמאָצקי, מעדזשינסקי, פערטרעטער פון אויסערן-מיניסטעריום, פון קריגס-מיני־סטעריום, שטאַב-קאָמענדאַנט. נאָכדעם זענען געגאַנגען די פערטרעטער פון די דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס מיט'ן אַמבאַ־סאַדאָר לאַראָש אָן דער שפּיץ און די מיליטערישע אַטאַשעס פון פראַנקרייך, יאַפּאַן, עסטלאַנד, לעטלאַנד און איטאַ־ליען. די בעאַמטע פון דער סאָוויעטי־שער געזאַנדשאַפט, דעפּוטאַטען. זשור־נאַליסטען א.א.וו.

ביי דעם הויפּט-וואָקזאַל האָבען די מיטגלידער פון דער סאָוויעטישער מיס־יע אויף די הענד אַריבערגעטראָגען די טרומנע אין וואַגאָן, און נאָכדעם זענען צו דער פרוי וואָיקאָוו, וועלכע איז געבליבען שטעהן מיט'ן זוהן ביים וואַ־גאָן, צוגעקומען דער פערטרעטער פון מלוכה-פּרעזידענט, וויצע פּרעמיער באַר־טעל, מיטגלי. ער פון דער רעגירונג און פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס און האָבען אויסגעדריקט זייער מיטגעפיהל.

דעם שכנישען וואַגאָן האָבען פער־נומען די פרוי וואָיקאָוו מיט איהר זוהן, דער שעף פון דער ענגלישער מיסיע ראַזענהאַלק, דער ערשטער סעקרעטער אַרקאַדיעוו און דער פרויענליכער סעק־רעטער פון אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, ה' זאַווישאַ.

דער טרויער-צוג האָט זיך אָפּגע־שטעלט אויף אַלע הויפּט-סטאַציעס צו עטליכע מינוט, אומעטום זענען אַרויס־געשטעלט געוואָרען עהרען-וואַכען.

דריי מינוט אויף 9 איז דער צוג אָנ־געקומען קיין סטאָלבצי, וואו ס'זענען אַנוועזענד געווען: אַן עהרען-וואַך פונ'ם 87 פּולק און פערטרעטער פון דער ציוויל'ער און מיליטערישער מאַכט.

ביים אָנקומען פון צוג האָט דער אָר־קעסטער געשפּילט אַ טרויער-מאַרש און איבער'ן באַהן-הויף האָבען זיך בעווי־זען די לופט-שיפען פון דער פּוילישער לופט-עסקאַדרע, וועלכע האָבען אויף אַזאַ אופן בעעהרט דעם טויטען.

אין קלאָסאָוו האָבען די פערטרע־טער פון דער פּוילישער רעגירונג פער־לאָזט דעם צוג און ביי די גרעניץ-סלו־פּעס אָפּגעגעבען דעם לעצטען כבוד דעם פערשטאָרבענעם.. פון דער צווי־טער זייט גרעניץ זענען אַרויסגעטרע־טען אָפּטיילונגען פון סאָוויעטישען מי־ליטער מיט אַן אָרקעסטער, וועלכער האָט געשפּילט דעם אינטערנאַציאָנאַל און ס'זענען געהאַלטען געוואָרען איי־ניגע רעדעס. נאָכדעם ווי דער אָרקעס־טער האָט צום צווייטען מאָל געשפּילט דעם אינטערנאַציאָנאַל, האָט דער צוג געפיהרט צו דער סטאַציע ניעגאָרעלאָיע.

דעם קערפּער האָבען בעגלייט סאָ־וויעטישע אָפּטיילונגען און אַ דעלעגאַ־ציע פון דער סאָוויעטישער-רעגירונג, וואָס איז ספּעציעל געקומען פון מאָסקווע.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לויה האָ־בען גרופּען אַרבייטער אין פערשידענע טיילען פון וואַרשאַ געפּרובט איינאָרד־נען דעמאָנסטראַציעס. די פּאָליציי האָט אָבער צו דעם נישט דערלאָזט.

אַ בעגעגעניש אין מאָסקווע!

— פון —

ראובן ברײַנין.

אין מאָסקווע האָב איך איהם גע־טראָפען. אַן אַלטער יוד, קוים וואָס ער האָט זיך געשלעפּט אין גאַס, איינ־געוויקעלט אין טראָנטעס, זיין קאָפּ האָט זיך געשאָקעלט אָהן אַן אויפהער רעכטס און לינקס, ווי איינער וואָס וויל געבען אַ שטומען צייכען, אַז ער איז צו קיין זאַך אין דער וועלט נישט מסכים. זיינע הענד האָבען געציטערט, זיינע אויגען זענען געווען ווי גלעזער־נע, פערפרוירענע, אָהן אַ פונק לעבען.

איך בין געשטאַנען אויפ'ן „פּלאָש־טשאַד רעוואָלוציאַ“ און געוואַרט אויף אַ טראַמוואַי. שטעהענדיג און וואַרטענדיג האָב איך צוגעקוקט, ווי דער אַלטער יוד שלעפּט זיך און רעדט מיט זיך אַליין, רעדט מיט כעס.

אַזוי ווי עס איז שווער געווען צו בעפינען אַ פּלאַץ אין אַ טראַמוואַי, זיי זענען געווען געפּאַקט, האָב איך בע־שלאָסען מאַכען מיין וועג, וואוהין איך האָב געדאַרפט, צופוס און בעטראַכטען דעם אַלטען יודען מיט'ן חוילען צע־קנייטשטען שטערען.

ווען איך האָב זיך אויסגעגלייכט מיט'ן אַלטען יודען, וואָס האָט נאָך גע־פיהרט זיין מאָנאָלאָג שטילערהייט, האָט ער מיך שטאַרק אָנגעקוקט מיט זיינע אויסגעלאָשענע אויגען, פערטראַכט זיך אַביסעל, זיך אָפּגעשטעלט מיט דער פראַ־גע: צי ווייס איהר נישט דער עלטערער זוהן פון מרדכי עזריאל'ס פון לאָדי?

— איך בין דאָס.

— איך האָב אייך דערקענט נאָך איי־ער טאַטע'ס פּנים. פּונקט דער טאַטע אייערער עליו השלום.

— און ווער זייט איהר?

דער זקן האָט מיר אָנגערופען זיין נאָמען.

דער נאָמען פון מיין בן-עיר האָט אין מיר אַרויפגערופען פיל ערינערונ־גען. מיר האָבען געלערנט אין איין בית המדרש. ער איז געווען עלטער מיט צעהן יאָהר פון מיר. ער איז גע־ווען אַן עלוי. אין שטאָט האָט מען גע־מורמלט, אַז ער איז געכאַפּט אין יצ־נער מעשה, לייענט בעהאַלטענע ספרי חיצונים. מען האָט איהם טאַקע אַמאָל דערטאַפּט מיט אַן „אפיקורסישען“ ביכעל.

אין בית המדרש האָב איך געוואוינען זיין ציטרול, און אין אַ מאָמענט ווען מיר ביידע זענען געווען אויף די גאַנג צע נאַכט האָט ער זיך פאַר מיר גע־פּלעקט אַלס אַ „כופר בעיקר“ — איך האָב זיך שטאַרק דערשראָקען, און מורא געהאַט אויסצורעדען מיט איהם אַ וואָרט, ער זאָל מיר חלילה נישט פער־שלעפּען צו דער סטרא אחרא.

ביסלעכווייז האָט ער אָבער געוואוי־נען מיין אָנהענגליכקייט אָן איהם.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער „כופר בעיקר“ איז אַ שטאַרקער גלויבי־גער אין גאָט און אין תורת מן השמים און אין די דרייצעהן עיקרים, נאָר ער האָט שטאַרק און שאַרף קריטיקירט די שווערע דינים פון שלחן ערוך, דעם „ויש נוהגים להחמיר“, ער האָט קריטי־קירט די צבועים, די רביים און זייער תורה און די וואָס פערפאַלגען די משכלים.

* * *

— וואָס טוט איהר דאָ אין מאָסקווע

— האָב איך געפרעגט מיין בן-עיר.

— איך טו טאַקע גאַר נישט. בין מגולגל געוואָרען קיין מאָסקווע צוליב די קינדער.

— און וואָס זענען אייערע קינדער?

— רויטע, אַלע רויטע, און איך בין דער איינציגער שוואַרצער — האָ, איך אַ שוואַרצער, ווי געפעלט אייך דאָס? הערט אַ מעשה .. געדענקט איהר ווי מען האָט מיך אין דער יוגענד פער־טאָלגט אַלס אַן אפיקורס... ווער האָט געעפענט די אויגען אונזערע יוגענטליים, ווען נישט איך? איצט איז לייכט צו זיין אַן אפיקורס, מען בעקומט נאָך דערפאַר אַ פּרעמיע, אַ שטעלע, איצט איז אַ סכנה צו זיין נישט קיין אפיקורס הייגט געה רעד מיט זיי! גוטע יאָהרען...

מיר זענען צוגעגאַנגען צו דעם נאָ־הענטען פּאַרק לעבען קרעמעל און זיך בעזעצט אויף אַ באַנק. איך האָב גע־קויפט אַפּעלסינען און מכבד געווען דעם אַלטען, ער האָט אַריבער געטון די הענד אין זאַמד און געמאַכט אַ ברכה און דורשטיג בעזויגען מיט זיין אָהן ציינער־דיגען מויל די זאַפט פון אַן אַפּעלסין. ער האָט זיך אַביסעל דערפרישט; זיינע אויגען האָבען אַ ביסעל אָנגעלעבט: ער איז געווען מלא שמחה, דאָס ער האָט געטראָפען אַ יוגענד פריינד. און ער קאָן דערציילען זיין גלאַנץ צייט, ווען ער איז געווען אַ העלדער אָפּגאָט ביי אַ געוויסען טייל פון דער קליינ־שטעטלדיגער יוגענד.

— וואו וואוינט איהר? — האָב איך איהם געפרעגט.

— וואו אַ טאָג און וואו אַ נאַכט, אַמאָל ביי איין קינד, אַמאָל ביי אַנ'־דער קינד; זיי האָבען געבעך אַליין נישט קיין פּלאַץ אין זייערע דירות וואו צוזוטשטעלען דעם קאָפּ, שטיקען זיך בע־געך אין ענגע צימערלעך מיט די אייניקלעך — רעגירונגס בעאַמטע, גרויסע טשינאָווניקעס הייסט דאָס, און דוקא קאָמוניסטען, וואָס שווערען אויף דער תורה פון לענין, אָבער קבצנים זענען זיי גרויסע און קיין מענשליכע וואוינונ־גען האָבען זיי נישט. גלויבען נישט אין גאָט, יודישקייט נישט אַ לעק, אָבער ריינע הענט, מיט אַ מיליאָן קאָן מען זיי נישט אונטערקויפען, וועלען בעסער געשוואָלען ווערען מיט דער פאַמיליע פון הונגער. אָבער בלייבען טריי דער דיקטאַטור פונ'ם פּראָלעטאַריאַט, אַ נייע מעטאַפיזיק. אַ נייע קבלה דיקטאַטור, סמאַקטור דור דור ודורשיו, יעדער דור האָט זיינע חכמים אָבער אויך זיינע משוגעים...

— און ווי פערהאַלטען זיך אייערע קינדער צו אייך?

— מיינע רויטע קינדער, נישט קוי־קענדיג, וואָס זיי האַלטען מיך פאַר אַ שוואַרצען, זענען גראָד זעהר גוט צו מיר, איך זיץ טעג אין בית המדרש ביי אַ ספר און זיי גיבען מיר עסען. אויך כבוד אָט, אָבער קיין נחת האָב איך נישט פון זיי. אַ נייער מין חסידים, רויטע חסידים, פאַנאַטישע חסידים פון מאַרצקי, פון... דער גוטער ווייס זייערע נעמען, יודען מיט גוי'שע נעמען.

און ווי שטעהט עס ביי אייך מיט דער אמונה, אַמאָל זענט איהר דאָך גע־ווען אַליין עפּעס אַ מין כופר בעיקר?..

— דעם אמת זאָגענדיג בין איך גע־ווען דוקא אין יענער צייט אַ גרויסער מאמין, איך האָב נאָר געוואָלט רייניגען די אמונה פון פסולת, אָבער דוקא אויף דער עלטער, ווען די יודען האָבען אי־בערגעלעבט די שחיטות בין איך געווען פול מיט הרהורים רעים, מיט אפּיקור־סישע געדאַנקען, איך האָב געצווייפעלט אין דער השגחה, איך האָב זיך שטענ־דיג געפרעגט: ווי קען דאָס גאָט צוזע־הען? זו תורה וזה שכרה? אָבער סוף כל סוף בין איך געקומען צו דער אי־בערצייגונג, אַז גאָט איז גערעכט און זיין משפט איז גערעכט. ווער פון אונז קאָן וויסען און פערשטעהן די וועגען פון דער השגחה...

די ביליגע אפיקורסות אַרום מיר האָט אין מיר געשטאַרקט די אמונה... איך האָב אַן אייניקעל, דער טאַטער זיינער, מיין זוהן, איז אַ רויטער, די מוטער זיינע איז אַ רויטע, און דער אייניקעל איז ווי אויף צו להכעיס אַ גלויביגעס קינד. בעהאַלט זיך פון די עלטערען און דאַווענט און לייענט קריאת שמע—

— איך פערשטעה אַליין נישט ווי קומט עס צום קינד. ווי איך פערשטעה נישט, ווי זענען מיינע קינדער רויטע געוואָרען — אכן רוח היא באנוש, גאָט איז גוט, און עס קאָן נאָך אַלץ אַנדערש ווערען. די רויטע קאָנען נאָך אויך מאמינים ווערען, גאָט קאָן אַלץ מאַ־כען. היד ד' תקצר? קומט צו אונז אין בית-המדרש. וועט איהר זעהן, ווי שטאַרק ס'איז נאָך דער יודישער גלוי־בען...

אַזוי האָט צו מיר גערעדט דער אַמאָליגער כופר בעיקר.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, מאָגען, האַר לונגען־און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען אין קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 דער לעבעדיקע „וואָלקאַ“.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-82
ספּעציאַליסט פאַר הויט, מענעריש און מין־נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 889
איז צוריקגעקערט.
בעהאַנדלונג מיט קווארץ-לאַמפּען (העמאַ-אויסמאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד

נייער פאלקסבלאט
12 יוני 1927.

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט
12. יוני 1927.

12
זונטאג
יב
סיון תרפ״ז

יוני
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7.25
לענג פון טאג 14, 12

טאג-נאטיצן.

דער קאאפעראטיווער טאג.

היינט, זונטאג, דעם 12-טען יוני פייערט מען אויף דער גאנצער וועלט — אין הסכם מיט די בעשלוסען פון קאאפעראטיווען אינטערנאציאנאל — דעם פינף-און-צוואנציגסטען ... קאאפעראטיוון-טאג.

דער „קאאפעראטיווער טאג“ איז א יום-טוב פאר העכער 50 מיליאן מענשען, וועלכע זיינען פעראייניגט אין דער קאאפעראציע. דאס פייערן דעם קאאפעראטיווען טאג איז פאר דער יודישער קאאפעראציע נישט בלויז א אידעאישע נויטווענדיגקייט בכדי צו מאניפעסטירען די איינהייט מיט 50 מיליאן קאאפערירטע מיטגלידער אין אלע עקען וועלט, נאר דאס איז אויך פשוט א לעבענס-נויטווענדיגקייט פאר אונזער אייגענארטיגער, יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג.

די גאנצע יודישע בעפעלקערונג דארף פערשטעהן און אנערקענען, אז די יודישע קאאפעראציע איז א בעשטאנד-טייל פון דער יודישער עקאנאמישער ווירקליכקייט, א פראדוקט פון קאלעקטיווען שאפען פון דער גאנצער יודישער געזעלשאפט.

די יודישע בעפעלקערונג, די ברייטסטע יודישע פאלקס-שיכטען, דארפען פערשטעהן און אויפגעקלערט ווערען, אז זיי זיינען דער בעל-הבית פון דער יודישער קאאפעראציע און אז זי, די קאאפעראציע, איז איינציג און אליין מסוגל צו געפינען די פאסיגע וועגען, וועלכע זאלען קאנען ארויספיהרען די יודען פון דעם שווערען עקאנאמישען מצב, אין וועלכען זיי געפינען זיך; אז די יודישע בעפעלקערונג דארף זיך אפגעבען א דין וחשבון וועגען איהרע רעכט בנוגע צו דער קאאפעראציע און זאל אויך פערשטעהן איהרע פליכטען בנוגע צו דער דאזיגער בעוועגונג.

יעדער יוד מוז פערשטעהן, אז אין זיינע אייגענע אינטערעסען ליגט צו ווערען א מיטגליד אין דער קאאפעראטיווער משפחה, אז יעדער איבעריגען גראשען דארף ער לאקירען אין דער קאאפעראטיווער באנק, אז אלע זיינע פינאנסיעלע אפעראציעס דארף ער פיהרען דורך זיין אייגענער קאאפעראטיווער אינסטיטוציע און אז אלע יודישע געזעלשאפטליכע קאפיטאלען דארפען זיך דארט קאנצענטרירען.

די יודישע בעפעלקערונג דארף ענדליך פערשטעהן, אז די קאאפעראציע פיהרט איהר ארבייט, און דעריבער דארף זי קומען צו דער קאאפעראציע, וועלכע פראקלאמירט די אידעע פון זעלבסט-הילף.

אל. בערקענהיים.

* *

(—) היינט ווערט געפייערט דער קאאפעראטיווען-טאג.

דער קאאפעראטיווען-פערבאנד „סמאלצט“ ארדענט-איין אן אקאדעמיע אין זאל פון פילהארמאניע. ס׳וועלען האלטען רעדעס א רייה פירער אויפ׳ן געביט פון קאאפעראציע.

די יודישע קאאפעראטיווע בענק (פון פעטריקאווער 43, פאלודניאווע 4 און אגראדאווע 10), ארדנען-איין א געמיינזאמע אקאדעמיע אין לאקאל פון האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווע 4).

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
מוטערליכע- און קינדער - קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6—7, זונטאג פון 3—4.

מ׳דארף שטיצען די היימישע פראדוקציע.

אויסשטעלונג פון לאנד-אויסארבייטונגען וועט פארקומען אין לאדז.

(—) נעכטען 11 פארמיטאג איז אין זיצונגס-זאל פון לאדזער מאגיסטראט פארגעקומען א פרעסע - קאנפערענץ וועגען דער פארשטעהענדער בעוועגליכער אויסשטעלונג פון מוסטערן פון דער לאנד-אינדוסטריע, וועלכע וועט געעפענט ווערען אין לאדז אין דער ערשטער העלפט פון חודש סעפטעמבער.

אויף דער קאנפערענץ, וועלכער איז געפיהרט געווארען אונטער׳ן פארזיץ פון וויצע - פרעזידענט וואיעוואדזקי; איז אויך אנוועזענד-געווען דער פרעזעס פון אויסשטעלונגס קאמיטעט יוזעף בלעשינסקי און דער דירעקטאר אלעקסאנדער ראדקיעוויטש.

אין זיין דערעפענונגס-רעדע האט דער וויצע - פרעזידענט וואיעוואדזקי אנגעוויזען אויף דער וויכטיגער בעדייטונג פון דער אויסשטעלונג פאר דער לאנד פראדוקציע בכלל און פאר לאדז בפרט. דעריבער וועט די שטאטישע מאכט שטיצען די אויסשטעלונג מיט אלע מיטלען.

פרעזעס בלעשינסקי האט אנגעוויזען, אז די אויסשטעלונג איז אין משך פון די לעצטע 4 יאהר טעטיג געווען אין א רייהע שטעט אין פוילען און אומעטום רייך גצמאכט יעם געדאנק, אז מ׳דארף שטיצען די אייגענע אויסארבייטונגען און די לאנד-פראדוקציע.

איצט איז די דאזיגע פראפאגאנדע פאר דער לאנד-פראדוקציע נאך מעהר נויטיג, און דעריבער האט דער פראטעקטאראט איבער דער אויסשטעלונג איבערגענומען דאס מיניסטעריום פאר האנדעל און אינדוסטריע. די אויפגאבע פון דער אויסשטעלונג איז, צו מאכען פערשטעהן יעדען איינעם, בעזונדערס דעם מיטעלען סוחר-טום, אז די פוילישע אויסארבייטונגען זיינען נישט ערגער פון די אויסלענדישע און אפטמאל טאקע בעסערע.

די דאזיגע אויסשטעלונג האט זיך געעפענט אין יאהר 1925 אין קאטאוויץ און דערנאך איז זי געווען טעטיג אין רומעניען, וואו זי האט בעקומען דעם מעדאל „גראנד פרי“. דערנאך איז די אויסשטעלונג געווען אפען אין עטליכע צענדליג שטעט אין פוילען און אומעטום געהאט א גרויסען ערפאלג.

נאכ׳ן ארום-רעדען די טעכנישע זייט פון דער אויסשטעלונג און נאך א קורצער דיסקוסיע, האט וויצע-פרעזידענט וואיעוואדזקי געשלאסען די קאנפערענץ.

א סעקוועסטראטאר — אן אפעריסט.

מ׳האט איהם געזוכט און געפונען אין לעמבערג — ער איז ארעסטירט און וועט האבען א פראצעס

(—) מיט א צייט צוריק האט אין לאדזער האטעל „פאלסקי“ געוואוינט דער סעקוועסטראטאר פון לאדזער פינאנץ-אמט מאריאן פינצענבערגער.

דער דאזיגער סעקוועסטראטאר איז בעגאנגען א רייה מיסברויכען און ווען מ׳האט איהם אנגעהויבען ארומזוכען, איז ער נעלם געווארען.

נאך פינצענבערגער׳ן זענען צעשיקט געווארען שטעק-בריף און דער לעמבערגער פאליציי איז געלונגען צו ארעסטירען דעם אפעריסט, וועלכער האט אויך אויפ׳ן לעמבערגער באדען שוין געהאט דורכגעפיהרט א רייה שווינדלען.

נעכטען האט מען דעם „סעקוועסטראטאר“ געבראכט קיין לאדז און אינגיכען וועט פארקומען זיין פראצעס.

איינגעשטיגען פון א צוקערניע פערגוואלטיגט זייז אנגעשטעלטע.

(—) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט ביי פערמאכטע טירען בעטראכט דעם פראצעס געגען דעם איינגעשטיגען פון דער צוקערניע אויף ליפאווע 27, וואצלאוו מיכאלסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין פערגעוואלטיגען זיין אנגעשטעלטע העלענא פאטשיעווסקא.

געווען איז דאס מיט א לענגערער צייט צוריק. מיכאלסקי האט צוגענומען אין צוקערניע די אנגעשטעלטע העלענא פאטשיעווסקא און ווייל זי איז איהם געפעלען - געווארען האט ער זיך צו איהר צוגעשטאנען און צום סוף — זי פערגעוואלטיגט.

די אומגליקליכע האט בעשריגען, געוויינט און זיך נישט געקענט ארויסרייסען פון איהר פייגיגער׳ס הענד. זי איז שפעטער אוועק אין קאמיסאריאט און געמאלדען וועגען דעם איבערפאל.

דאס געריכט האט מיכאלסקי׳ן פערמשפט אויף 1 יאהר טורמע.

פאבאר.

אין דער קאמיסיע נומער 1 (פראנטשישקאנער 10) דארפען זיך שטעלען:

יאהרגאנג 1906

פיערטער פאליציי-קאמיסאריאט.

מארגען, מאנטאג, ד. 13 יוני — L. K. Ł. M.

דינסטאג — S R. P. O. N. ביז So

אין דער קאמיסיע נומער 2 (זאקאנטנא 82).

יאהרגאנג 1906

דרייצענטער פאליצי-קאמיסאריאט.

מארגען, מאנטאג, דעם 13 יוני — J. I. Ł L. K.

דינסטאג — R. P. O. N. M.

קיין נאמענטליכע אויפפאדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאמיסיעס הויבען אן זייער טעטיגקייט אום 8 א זייגער אין דער פריה.

ביטעס וועגען אדראטשעניעס דארפען איינגעטראגען ווערען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט צוזאמען מיט די דאקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאס רעכט צו געניסען פון אדראטשעניעס, שפעטסטענס א טאג פאר׳ן טערמין, ווי מ׳דארף זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע.

ביטעס וועגען אנערקענען אנדערהאלבען יאהריגע דינסט-צייט דארפען אריינגעטראגען ווערען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט ביי דער דאזיגע פאבאראווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף היימעדיגע אדראטשעניעס, אדער ווילען היי-יאהר נישט געניסען פון אפלעגען דאס מיליטער-דינסט.

*

(—) דעם 20. ה. ח. איז דער לעצטער טערמין פון אנגעבען ביטעס וועגען אפלעגען די צייט פון מיליטער-דינסט, פאר די יונגעלייט פון די יאהרגאנג 1905 1904, 1903 און 1902, וועלכע לערנען זיך אין די העכערע לערן-אנשטאלטען.

די ביטעס דארפען אנגעגעבען ווערען אין רעגירונגס - קאמיסאריאט און ס׳דארפען צוגעלעגט ווערען אלע נויטיגע דאקומענטען.

לאדזער סוחרים-דעלעגאציע.

פאהרט צום יוסטיץ-מיניסטער.

(ס) דינסטאג פאהרט ארויס קיין ווארשא א דעלעגאציע פון די אינדוסטריעלער און פון די הורט-סוחרים צום יוסטיץ-מיניסטער. די דעלעגאציע וועט איבערגעבען דעם מיניסטער א מעמאריאל וועגען די מיטלען, וואס דארפען אנגענומען ווערען געגען די ביוויליגע באנקראטען און פערלאנגען, אז ס׳זאלען באלד ארויסגעגעבען ווערען ענטשפרעכענדע פעראָרדנונגען.

וועגען קאנדידאטען צו די שאצונגס-קאמיסיעס.

(ס) נעכטען איז אין סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער 73) פארגעקומען א קאנפערענץ פון אלע סוחרים-פעראיינען וועגען בעשטימען קאנדידאטען צו די נייע שאצונגס קאמיסיעס. ס׳איז בעשלאסען געווארען צו שאפען אן איינהייטליכע קאנדידאטען-ליסטע. די דאזיגע ליסטע ווערט איצט אויסגעארבייט און נאכדעם, ווי זי וועט בעשטעטיגט ווערען דורך די איינצעלנע פעראיינען, וועט זי איבערגעשיקט ווערען קיין ווארשא.

ספארט-יום-טוב

פון דער שול-יוגענד.

(—) אויף דעם 10, 11, און 12 ה.ח האט דאס לאדזער שול-קוראטאריום בעשטימט צו ארגאניזירען א ספארט-יום-טוב פאר דער שול-יוגענד.

אין משך פון שהערנכטען און נאכמען זענען פארגעקומען ספארט-איבונגען אויף פערשידענע פלעצער.

היינט אינדערפריה וועלען פארקומען גאטעס-דינסטען אין די געבעט-הייזער פון די פערשידענע רעליגיעס. פאר דער יודישער שול-יוגענד וועלען פארקומען גאטעס-דינסטען אין דער סינאגאגע.

דערנאך וועלען זיך די קינדער פערזאמלען אויף רוג שוו. אנגע און אל. קאשטשושקי און פון דארט מארשירען צום קבר פון אומבעקאנטען זעלנער. נאכמיטאג וועלען ווידער פארקומען פערשידענע ספארט-שפילען און איבונגען אויפ׳ן פלאץ פון „וו.ק.ס.“.

יובילעאום-פייערונג פון דער „אגודה“

אין פילהארמאניע-זאל.

מ׳טוואך דעם 15. יוני אידענט איין די לאדזער „אגודה“ אין פילהארמאניע-זאל (נארוטאוויטש 20) א גראנדיעזע חגיגה לכבוד דעם 15-יעהריגען עקזיסטענץ פון דער „אגודת-ישראל“.

צו דער פייערונג קומען 2 בעדייטענדע פערזענליכקייטען פון דער ארטאדאקסישער וועלט, דער פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער אגודת-ישראל און סיים דעפוטאט הרה״ג ר׳ אהרן לעווין רב אין ריישא. און דער וויצע-פרעזעס פון יודישען „קאלא“ ר׳ אלי׳ קירשבוים.

אויף דער פייערונג וועלען אויך ארויסטרעטען מיט רעדעס די מנהיגים פון דער לאדזער אגודה.

א מערדערישע מוטער.

א קרבן פון פערבאטענע ליבע.

(—) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס געגען א געוויסער זאפיא פאכאלעק, וועלכע איז געווען בעשולדיגט, אז זי האט דער׳הרג׳עט איהר ניי-געבוירען קינד.

די מערדערישע מוטער האט זיך מודה געווען אינ׳ם בעגאנגענעם פערברעכען און ערקלערט, אז זי האט דאס קינד דער׳הרג׳עט, ווייל זי האט עס געהאט אונגעזעצליך מיט א געוויסען שימקאווסקי און נישט האבענדיג דאס קינד צו דערנעהרען, האט זי עס ערמארדעט.

דאס געריכט האט די פערברעכערין פער׳משפט אויף א יאהר טורמע, פעררעכענענדיג איהר דעם פאר-ארעסט.

טעאטער „סקאלא“, ציגעל-גאס 18.

לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג

פון די בעריהמטע ארטיסטען, ליבלינגע פון לאדזער פובליקום

א. פאליאקאוו, ל. ראבינאוויטש, א. אניעלא, ב. באריסאווא.

היינט, זונטאג, דעם 12. יוני, 9 אווענד ווערט געשפילט די שטארק-אויפגענומענע פיעסע מיט געזאנג און טענץ אין 4 אקטען פון זאלאטארעווסקי

די מאמע-דער וועלט

צום שלוס: די פרעהליכע לאך-קאמעדיע אין 1 אקט

„פאליאקאוו נאך דער חתונה“

בעמ.: צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען דאס בילד פון ה׳ פאליקאוו.

ס׳נעמען אנטייל פרויען: אניעלא, באריסאווא, בעזמאן, גאלדשטיין, מאכאראווסקא, זאדערמאן. מענער: פאליאקאוו, ראבינאוויטש, האמבורגער, באלבירסקי, מאכאראווסקי, אייזענבערג, פאלאנסקי, אריעל. אדמיני.: א. בעזמאן. ארקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאן. ~ נארמאלע פרייזן. בינהנע-לייטער: מאכאראווסקי. בילעטען צו בעקומען אין קאסע. פריי-קארטען זענען אונגילטיג.

אונמאראלישע פרויען און לייכטזיניגע מענער

געדענקט,

אז אין א וואך ארום, פון 13-טען ביז׳ן 9 טען יוני וועט אין אייער לעבען פארקומען אן ענדערונג. די בעריהמטע שוישפילער

Bebe Dāniels, Raymond Griffith, J. Garter

אין דער געלסטער פרעמיערע פון די קינא-טעאטערס:

APOLLO CORSO

די פוילישע פרייהייטס-קעמפער,

ווי אזוי מ'האט געפייניגט אין די צארישע קאטארזשנע טורמעס

וואָס עס איז דערצעהלט געוואָרען אויף דעם סענסאציאָנעלען פראָצעס, וואָס דער צארישער טורמע-אינספעקטאר האט פערפיהרט נעגען דער לאָדזער פרעסע און נעגען פערבאנד פון די געוועזענע פאָליטישע ארעסטירטע.

אין אַ לענגערען בעריכט האָבען מיר שוין אין דער פאָריגער וואָך איבערגעגעבען דעם גאַנג פון סענסאַציאָנעלען פראָצעס, וואָס איז מיטוואָך פאָרגעקומען אין היגען קרייז-געריכט, וועגען דעם געוועזענעם אינספעקטאָר פון דער טאַבאַלסקער קאַטאָרזשנע טורמע און איצטיגער רעזערווי-פאָדפאָלקאָווניק פון דער פוילישער אַרמעע הריניעווסקי, וועלכער ווערט איצט אויך געמערדירט פון דער פוילישער מלוכה-קאַסע.

איצט ברענגען מיר וויכטיגע פרטים פון די שוידערליכע פאַקטען, וואָס זענען אין געריכט אויפגעדעקט געוואָרען און וואָס כאַראַקטעריזירען אויף וואָסערען מיראַנישען אופן דער דאָזיגער הריניעווסקי האָט געפייניגט די פוילישע פרייהייטס-קעמפער.

אויף זיין אַדרעס זענען מצד די אָנקלאָגטע און עדות געשליידערט געוואָרען אַזעלכע שרעקליכע פאָרוואורפען, אַז יעדער פון די אָנוועזענדע האָט געהאַט אַן איינדרוק, אַז נאָר צוליב עפעס אַ מיספערשטענדניש זעגען די ראָלען פון אָנקלאָגער און די אָנגעקלאָגטע אין דעם פראָצעס פערפוישט געוואָרען.

הריניעווסקי שטעלט זיך אַוועק אין זיין אָנקלאָגע צום קרייז-בעריכט אויף די פערשפרייטער געגען איהם „רכילות" אין דער געבעכדיגער פאָזע פון אַ גאָט די נשמה שולדיג מענש'ל. ער פערענטפערט זיך, אַז ער איז געווען אין די הענט פון דער העכערער טורמע-פערוואַלטונג אַ בלינד ווערקצייג און האָט געמוזט אויספיהרען איהרע פעראָרדנונגען. קומט אָבער צו געהן דער ספעציעל אַרויסגערופענער, אגב לויט'ן פאָרשלאָג פון הריניעווסקי'ן, עקספערט, קאַפיטאַן פאָפראַלינוס, וועלכער איז כמעט אין דערזעלבער צייט געווען נעהילף-נאַטשאַלניק אויך פון עפיס אַ קאַטאָרזשנע תפיסה אין סאָוועט-רוסלאַנד און ווערט בפירוש אָפ די מענות פון הריניעווסקי.

לויט דער בעשטעטיגונג פון דערמאָנטען זאַכקענער, איז דער אינספעקטאָר בנוגע דעם אינערליכען רעזשים אין די טורמעס געווען פולשטענדיג אויטאָנאָם. בלויז פון זיין ווילען און איינזעהן אויסשליסליך איז געווען אָפּהענגיג די בעציהונג צו די אַרעסטאַנטען.

קיין ספעציעלער אויסטאָוו. אויפ'ן סמך פון וועלכען ס'זאָלען רעגולירט געוואָרען די פערהעלטנישען פון דער אַדמיניסטראַציע צו די אַרעסטאַנטען, האָט נישט עקזיסטירט און איז נישט געווען.

אמת ס'האָבען עקזיסטירט געהיימע אינסטרוקציעס אין דעם פרט. אָבער זענען זיי בעקאַנט געווען בלויז די העכערע בעאַמטע, אָנהייבענדיג פון די נאַטשאַלניקעס.

אויף די דאָזיגע פאָסטענס זענען בעשטימט געוואָרען בלויז זיכערע געפריפטע בעאַמטע, אויסשליסליך רוסען און אויב די צאַרישע רעגירונג האָט אָנפערטרויט אַזאַ פעראַנטוואָרטליכען אַמט, ווי אַן אינספעקטאָר, אַ פּאָליאַק, האָט זי געקאָנט מסתמא זיך אויף איהם פערלאָזען.

פאַר'ן פרייז פון בלוט, טרעהרען און יסורים פון די אומגליקליכע אַרעסטאַנטען האָט זיך טאַקע הריניעווסקי ערוואָרבען אַ נאָמען פון אַ „גוטען" בעאַמטען און „פעהיגען אַדמיניסטראַטאָר" אין די קרייזען פון דער צאַרישער רעאַקציאָנערער ביוראָקראַטיע.

כאַראַקטעריסטיש איז, וואָס אין די טאָבאָלסקער טורמעס, וועלכע האָבען זיך געפונען אונטער'ן רשות פון דעם מ'שפּיינס בעזאָרגט פּאָליאַק הריניעווסקי, זענען געשיקט געוואָרען דוקא אַרעסטאַנטען, וואָס זענען פערמשפּט געוואָרען פאַר קאַמפס-מעשים לטובת פוילענס אומאָפּהענגיגקייט.

הריניעווסקי'ס האַנדלונגען האָט זיי פערשאַפט נישט בלויז פיזישע און מאָראַלישע שמערצען, נאָר אויך נאַציאָנאַלע ערנידערונג.

אומעטום אין אַלע טורמעס האָבען זיך די רוסישע בעאַמטע בעצייטט מיט די פוילישע אַרעסטאַנטען, אפילו די אַרעסטאַנטען פון די איבעריגע נאַציאָנאַליטעטען האָבען אויך אָפט נישט חנגיג בייז-בלוט פערשאַפט זייערע פוילישע חברים צוליב דעם פעררעטער הריניעווסקי.

אַ האַרץ-רייסענד בילד פון די שרעקליכסטע פייניגונגען און ראַפינירטסטע פּראָוואָקאַציעס זענען ברייט פונאַנדערגעוויקעלט בעהאָרען פאַר'ן געריכטס-טריבונאַל דורך די אָנגעקלאָגטע און עדות, וועלכע זענען יאָהרעלאַנג געווען געפענגטע אין דיקע קייטען פונקט, ווי ווילדע אָקסען און אויף וועמענס לייב און לעבען די צוישעטע מענשען-בעסטיע האָט זיך אַזוי פריי צעהוליעט.

אָט דערצעהלט איינער פון די בעשולדיגטע, וועלכער איז געווען פערמשפט צום טויט און געוואָרט 10 חדשים אויף דער עקזעקוציע, נאָר אין דער לעצטער מינוט האָט איהם דער געווע. גענעראַל-גובערנאַטאָר פון דער „ווייקסעל-געגענד" סקאַלאָן, פערביטען די טויט-שטראָף אויף אייביגע טורמע: כמעט 10 יאָהר (פון 1907 ביז'ן אויסברוך פון דער רוסישער רעוואָלוציע) האָט דער אומגליקליכער געשמאַכטעט אין די טאָבאָלסקער קאַטאָרזשנע תפיסה. איבער 7 יאָהר זענען זיינע הענט און פיס דורך גראָבע אייזערנע קייטען געווען צוגעשמידט צו דער קאַמער-וואַנט מעהר ווי 2 יאָהר האָט ער זיך געפונען אין אַן איינזאַמען פינסטערען קאַרצער, וואו ער איז שווער קראַנק געוואָרען אויף די אויגען און נאָר אַ דאַנק עפעס אַ נס איז ער נישט געוואָרען אין גאַנצען בלינד, הגם פון דאָזיגען מורא'דיגען גהינום איז ער אַרויס מויב אויף ביידע אויערן.

איינמאָל דערצעהלט ווייטער דער דערמאָנטער אָנגעקלאָגטער קומען אַריין אין מיין קאַמער איינינע טורמע וועכטער, נעמען פון מיר אַראָפּ די אייזערנע קייטען און פיהרען מיך אויפ'ן טורמע-הויף. דאָרט טרעף איך שוין נאָך עטליכע חברים, אויך שווערע פּאָליטישע קאַטאָרזשאַנעס און מיר אַלע צוזאַמען ווערען געשיקט, לויט'ן בעפעהל פון נאַטשאַלניק, אויף אַרבייט, הגם ביז דעמאָלט האָט מען אונז קיינמאָל נישט בענוצט צו קיין שום אַרבייט.

דעריבער איז אונז דער גאַנצער ענין אויסגעקומען זייער פערדעכטיג.

די אַרבייט איז בעשטאַנען אין צוטראָגען און לייגען אויף אַ קופּע פערשידענע צווייגען, ביימלעך און קלעצער אין דעם אָרום דער תפיסה ליגענדען וואַלד. בעת דער אַרבייט האָבען מיר עפּיס בעמערקט, ווי אויף יעגער זייט קופּע בישטערען און דרייען זיך פערדעכטיגע טאַרשוינען.

מיר האָבען תיכף פערשטאַנען, אַז די מעשה איז עפּיס נישט גלאַטיג. מיר האָבען דעריבער זיך געפרובט דערנעהנטערען צו דעם נעהיימען אָרט און דערזעהן, וואָס אַזוינס קומט דאָרט איינגעטליך פאָר. די טורמע סטראַזשניקעס האָבען אָבער אונז אַהין נישט צוגעלאָזט און מיט שפּיציגע באַגנעטען אָוועקגעטריבען.

דערווייל האָבען מיר בעמערקט, אַז פון דער קופּע האָט זיך אויפגעהויבען אַ געדיכטער שוואַרצער וואָלקען-רויך און אומגעגליקליך האָט זיך אָנגעכאַפּט דער וואַלד און אָנגעהויבען צו ברענען די טורמע בעבייעדעס.

פערשטעהט זיך, אַז מען האָט דאָס פייער באַלד פערלאָשען און אונז צוריק אַריינגעטריבען אין די קאַמערען, די גאַנצע געשיכטע מיט דער אַרבייט און די קאָמעדיע מיט דער שריפה האָט געדויערט אפשר דריי שעה.

אַרויסגעוויזען האָט זיך אָט וואָס:

דער גרויסער וואַלד אַרום דער טורמע איז געווען אַ מלוכה-אייגענטום און די גאַנצע אַדמיניסטראַציע, אָנהויבענדיג פון נידריגסטען בעאַמטען ביז צום נאַטשאַלניק האָבען גע'גנב'עט פון וואַלד האָלץ און עס פערקויפט אויף הורט און ענצעל, דער שכנות'דיגער בעפעלקערונג און די אַרומיגע געהילף סוחרים. דער אינספעקטאָר הריניעווסקי האָט פון די גנבות געמוזט וויסען און מסתמא בעקומען חליקה פאַר'ן שווייגען.

סוף כל סוף האָט וועגען די טאָבאָלסקער איינוואוינער מיטגעטיילט קיין פעטערבורג וועגען די קאָלאָסאַלע גנבות אין מלוכה'שען וואַלד. די טאָבאָלסקער טורמע אַדמיניסטראַציע איז באַלד געוואויר געוואָרען, אַז ס'וועט אַראָפּקומען אַ קאָנטראָל-קאָמיסיע דורכצופיהרען אַ רעוויזיע.

די חברה האָבען פערשטאַנען, אַז ס'וועט זיין ביטער און האָבען דעריבער בעשלאָסען צו אינסצעניזירען די שריפה. נאָכמעהר זיי זענען געווען אַזוי אומפערשעמט און געוואָגט אונז צו בעשולדיגען אין אינסצענירען די טורמע און ממילא אויך דעם וואַלד. אין דעם זין איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַן ענטשפּרעכענדער אַקט, אונטער וועלכען דאַכט זיך, ס'האָט אויך פיגורירט די אונטערשריפט פון הריניעווסקי'ן.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער נידערטרעכטיגער פּראָוואָקאַציע האָבען זיך אויף אונזערע קעפּ געשיט אַ האָגעל מיט אַזעלכע ווילדע רעפּרעסיעס, וואָס דער חיה'שער געדאַנק קאָן זיך נאָר אויסטראַכטען: קלעפּ, שטיכעס, שמוץ, מאַרטערען. פינסטערע קאַרצערען און אַנדערע נגישות זענען געווען אַ גאַנץ געוועהנליך ערציהונגס מיטעל.

בכלל האָט מען דאָרט פאַר דעם קלענסטען חטא אָנגעוואַנדען דעם סיסטעם פון לייב-שטראָף.

געשמיסען האָט מען כמעט אַלע אַרעסטאַנטען; מען האָט נישט געשוינט קיין אַלטע און אפילו קראַנקע, צו דער עקזעקוציע האָט מען בענוצט ספּעציעלע דראָטענע ריטער. די אַדמיניסטראַציע איז איבערהויפט נישט געווען צופיל איבערקלייבעריש ביים אויסקלויבען מכשירים צו שמייסען די אַרעסטאַנטען.

דער טורמע-נאַטשאַלניק האָט געהאַט דאָס רעכט צו בעשטראָפען נאָר מיט 30 שמיץ. אויף אַ גרעסערער צאָהל האָט מען שוין געמוזט האָבען די הסכמה פון דעם אינספעקטאָר.

אַזוי ווי אין די טאָבאָלסקער תפיסות איז די מינדעסטע „פּאָרציע" געווען 50 שמיץ, דעריבער האָט דאָס אָהן וויסען און דער הסכמה פון אינספעקטאָר הריניעווסקי נישט געקאָנט געטון ווערען. זעלטען ווער פון די געשמיסענע האָט ביי דער עקזעקוציע נישט גע'חלש'ט, פון פיל האָט גערונען דאָס בלוט דורכ'ן האַלז, אַנדערע האָבען בעקומען בלוט-שטורצען און האַרץ-שלאַק און לאַנג זיך דערנאָך געמאַטערט אין די לאַזאַרעטען אין די שרעקליכסטע יסורים ביז זיי האָבען אויסגעלאָזט די לעצטע אָטעם-צוגען אָדער זענען געבליבען קאַליעקעס און „צעבראָכענע שאָרבענס".

צו די צומזיק'טע און פערפּייניגטע אַרעסטאַנטען האָט מען נישט אַזוי שנעל צוגעלאָזט מעדיצינישע הילף. לאַנג האָבען די חברים פון אַזאַ אומגליקליכען אַרעסטאַנט געמוזט פּייניגען דורך הונגער שטרייקען זייער אויסגעמאַטערט קערפּער ביז הריניעווסקיס אַדמיניסטראַציע האָט בעוויליגט צוצולאָזען צום קוים נאָך זשיפּיענדען אַרעסטאַנט אַ דאָקטאָר אָדער פעלדשער.

און נישט בלויז צו לעבעדיגע האָט זיך הריניעווסקי אַזוי טיראַניש בעצויגען, נאָר ער האָט אויך נישט געשוינט און גע־פּייניגט די טויטע קערפּערס פון די צום טויט פערמשפּט'ע פערשטאָרבענע אַרעסטאַנטען.

אָט איז אין ערגיץ אין אַ קאַטאָרזשנער טורמע אין טיעף רוסלאַנד געזעסען אַ גרופּע פוילישע שווערע פּאָליטישע פערברעכער, צווישען וועלכע ס'האָט זיך געפונען איינער, וואָס איז געוואָרען פערמשפּט צום טויט און ס'האָט געזאָלט איבער איהם אין קורצען די עקזעקוציע אויסגעפיהרט ווערען.

זיינע חברים האָבען אָבער געוואָלט פאַר יעדען פּרייז אָפּראַטעווען דעם אומגליקליכען נישט בלויז פון דער טויט-שטראָף, נאָר אויך בעפרייען אינגאַנצען פון דער געפענגניש.

זיי האָבען דעריבער אין אַ בעשטימטען טאָג געמאָלדען דער טורמע-אַדמיניסטראַציע, אַז דער בעטרעפענדער אַרעסטאַנט איז פּלוצלינג געשטאָרבען. דער זעלבער אַרעסטאַנט האָט געשיקט סימולירט אַ טויטען.

דער טורמע-דאָקטאָר איז געווען אַ זעהר סימפּאַטישער און פערטרויליכער מענש, ער האָט דעריבער פון דער זאַך נישט געמאַכט קיין גרויס וועזען און תיכף צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל, אַז דער אַרעסטאַנט איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ שלאַג.

מיט דער הילף פון אַן איינגעם פורמאַן האָט מען דעם „טויטען" אַרויסבעקומען פון טורמע הויף און ער איז גלייך אַנטלאָפען קיין אויסלאַנד.

פערשטעהט זיך, אַז פון דער מעשה האָט מען זיך באַלד דערוויסט אין די העכערע רעגירונגס-קרייזען אין פעטערבורג און די הויפּט-טורמע-פערוואַלטונג האָט אויפגעפאָדערט די אַדמיניסטראַציע און טורמע-דאָקטוירים אַז זיי זאָלען זיין זעהר פאָרזיכטיג ביים קאָנסטאַטירען דעם טויט פון אַן אַרעסטאַנט.

קיין אינסטרוקציעס ווי אַזוי אין אַזאַ פאַל צו האַנדלען זענען אָבער נישט אַרויסגעגעבען געוואָרען.

אינספעקטאָר הריניעווסקי האָט דעראויף אין די טאָבאָלסקער טורמעס איינגעפיהרט פאָלגענדען באַרבאַרישען מעטאָד: יעדען פערשטאָרבענעם אַרעסטאַנט האָט מען אויפגעשניטען די אָדערען פון די הענט און פיס און דורכגעצויגען די געטעטענטע ערטער מיט אַ דינע דראָט. אין אַזאַ מצב האָט מען דעם צו'מזיק'טען קערפּער אַריינגעוואָרפען אין אַ זאַק און בעגראָבען. ווי געזאָגט האָט די העכערע מאַכט אַזאַ אינסטרוקציע נישט אַרויסגעגעבען און אין קיין שום אַנדערע אינספעקציעס, אַ חוץ אין די טורמעס, וואו הריניעווסקי האָט אַמטירט איז אַזאַ „טויט-פּרוב" נישט אָנגעוואָנדען געוואָרען.

אָט אַזעלכע שוידערליכע פאָרוואורפען זענען דעם דאָזיגען פּערזאָן געשליידערט געוואָרען און ער איז זיך געזעסען רוהיג אויף דער „אָנקלאָגער" באַנק ווי נישט איהם מיינט מען עס.

י. א-ד

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

(אויפרוף).

היינט, דעם 12-טען יוני, פייערט ווידער די גאַנצע מענשהייט, דאָרט וואו די קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג האָט איהרע נעסטען געבויט — דעם קאָאָפּעראַטיווען יום-טוב.

אָהן אונטערשיד פון ראַסען און קלאַסען, אָהן אונטערשיד פון פאָלק און שפּראַך, פעראייניגען זיך מיליאָנען אין דעם היינטיגען טאָג.

פון דייטשלאַנד ביז יאַפּאַן, פון שוועדען ביז אַרגענטינע האָבען אַלע איין ווילען צו פערבעסערען זייערע לעבענס-בעדינגונגען, איין שטרעבונג צו אַ שענערער צוקונפט.

און דער וועג וואו איז געפונען געוואָרען, אַ וועג וואָס פיהרט נישט דורך שנאה און מלחמות, נישט דורך קנאה און קאַמף, נאָר דורך האַרמאָנישער מיטאַרבייט און אחדות אויף אַלע געביטען פון ווירטשאַפטליכען און קולטורעלען לעבען — דער דאָזיגער וועג הייסט קאָאָפּעראַציע.

טריט ביי טריט, ציגעל נאָך ציגעל, אין אין משך פון 80 יאָהר געבויט געוואָרען דער הערליכער בנין פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג, וועלכע פעראייניגט ביים היינטיגען טאָג ביז 50 מיליאָן מענשען פון אַלע וועלט-טיילען.

עדות אויף דעם זאָגען די קאָאָפּעראַטיווע סחורות-הייזער, פאַבריקען און קאָאָפּעראַטיווע שיפען, וואָס פיהרען מעט פון צוילאָן קיין ענגלאַנד. עדות זענען די מוסטערהאַפטע קאָאָפּעראַטיווע פירמעס, פרעכטיגע גאָרטען-שטעט אין דענעמאַרק, האָלאַנד און שווייצאַריע. און דאַן קומט דייטשלאַנד מיט איהר פילמיליאָניגער מיטעלשטאַנד און פויערים-אַרמעע, אָרגאַניזירט אין רוהה-שטאָף און קרעדיט-קאָאָפּעראַטיווען.

צי דינט דאָס נישט אַלץ פאַר'ן שענסטען קראַנץ, וואָס בעשיינט אונזער היינטיגען יום טוב?

אויך אונזער יונגע יודישע קאָאָפּעראַציע צעהלט הונדערטער טויזענטער מיטגלידער אין אַלע לענדער, וואו יודען וואוינען און אין שווערען לעבענס-קאַמף איז זי געוואָרען אונזער שטאַרקסטער אָנשפּאַר-פּונקט.

העכער 130,000 יודישע פאַמיליעס און אַן ערך 400 קאָאָפּעראַטיווע בענק מיט אַ באַלאַנס-סומע פון מעהר ווי 60 מיליאָן זל., - דאָס איז פעראייניגט אין אונזער פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פוילען.

זאָל-זשע דער היינטיגער אינטערנאַציאָנאַלער יום-טוב ענגער מאַכען אונזערע רייהען און פעסטער אונז פעראייניגען מיט דער גאַנצער קאָאָפּעראַטיווער וועלט משפחה.

מיר זענען נישט איינזאַם, מיר זענען איין ריגג פון דער גרויסער קייט, וואָס פעראייניגט די מענשען אין זייער שטרעבונג צו אַ בעסערער און שענערער צוקונפט.

זאָל יעדער בעל מלאכה, קליינהענדלער און סוחר ווערען אַ מיטגליד אין קאָאָפּעראַטיוו!

זאָל יעדער אָפּגעשפּאָרטער גראָשען אָנגעטרויט ווערען דעם קאָאָפּעראַטיוו!

זאָל יעדער מאַכען זיינע געשעפטען דורך אונזערע קרעדיט בענק!

פערבאַנד פון יוד. קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פוילען.

לארד הענרי לענסדאון.

דער פערשטארבענער ענגלישער פאליטיקער.

שבת איז אין לאנדאן געשטארבען לארד מארגיס הענרי לענסדאון איינער פון די בעדייטענדסטע פאליטיקער, דער שפעטער פון דער אנטאנט. זייענדיג אלט 27 יאהר איז שוין לארד לענסדאון, וועלכער איז אריינגעטראטען אין דער ליבעראלער פארטיי בעשטימט געווארען אלס וויצע-מיניסטער אין גלאדסטאנס-קאבינעט און אין א פאר יאהר שפעטער בעשטימט געווארען אלס וויצע-מיניסטער פאר אינדיען. נישט זייענדיג מסכים מיט דער שטעלונג פון דער פארטיי צו דער אויטאנאמיע-פראגע פאר אירלאנד איז ער איבערגעגאנגען צו די קאנסערוואטיסטען.

אין 1900 יאהר, זייענדיג וויצע-קריגס-מיניסטער האט ער מיטגעווירקט צום אויסברוך פון קריג מיט די בורען, פערזיכערענדיג, אז ענגלאנד איז מיליטעריש גרייט צום קריג. די מיסערפאלגען אין טראנסוואל האבען איהם בעוואויגען זיך צוריקציהען פון דער פאליטישער טעטיגקייט און ערשט אין 1903 יאהר שווימט ער ווידער אויף אלס לייטער פון אויסערן-מיניסטעריום. דא האט ער ענטוויקעלט א זעהר ברייטע טעטיגקייט און גרויסגעוויזען זעהר פיל געשיקטקייט און וויטזיכטיגקייט.

עס בעלינגט איהם צו שאפען דעם ענגליש פראנצויזישען בונד, צו וועלכען ער האט שפעטער צוגעצויגען אויך רוסלאנד און אין 1904 יאהר ווערט דורך איהם אריינגעצויגען אויך יאפאן. ער ברענגט אויך צום מאראקאנישען אויסגלייך צווישען ענגלאנד און פראנקרייך און אין 1905 יאהר ציהט ער זיך צוריק און די לייטונג מיט די אויסלענדישע ענינים פון ענגלאנד נעהמט איבער לארד גרעי.

ערשט ביים אויסברוך פון וועלט-קריג ווערט ער ווידער אריינגעצויגען אין דער אקטיווער פאליטיק, אבער ער קען נישט דורכקומען מיט לאיד דזשארזשען און לארד גרעי און אין 1916 ריקט ער זיך ווידער אפ.

הגם ער איז געווען דער שאפער פון דעם ענגליש פראנצויזישען בונד, איז ער אבער געווען אן אנהענגער פון א דערנעהנטערונג מיט דייטשלאנד, נאך די באגעגנווירקונג פון קעניג עדוארד האט איהם בשעתו נישט דערלאזט צו פערווירקליכען זיין פלאן. אין נאוועמבער 1917 פאר דער אנטאנט-קאנפערענץ אין פאריז פערעפענטליכט ער אן אפענעם בריף אין וועלכען ער שלאגט פאר צו פערענדיגען דעם קריג אויף די פאלגענדע בעדינגונגען:

1) די אנטאנט שטרעבט נישט צו פערניכטען דייטשלאנד.

2) די אנטאנט וועט נישט שטרעבען צו ענדערן די מלוכה-ארדנונג פון דייטשלאנד.

3) דער דייטשער האנדעל זאל זיך קענען ענטוויקלען אין אלע ריכטונגען אהן בעגרענצונגען.

4) די דייטשען זאלען צוגלייך מיט אלע בעניסען פון פרייהייט אויפ'ן ים.

5) פערשידענע שטרייטען צווישען דייטשלאנד מיט דער אנטאנט זאלען אויסגעגלייכט ווערען דורך שלום-פערמיטלונג. זיין בריף, וואס האט אגב צו יענער צייט אויסגעדריקט די מיינונג און שטימונג פון די דייטשע פאציפיסטישע קרייזען האט קיין אפקלאנג נישט געפונען און ס'זענען דאן אנגענומען געווארען די בעריהמטע „14 פונקטען" פון ווילסאן.

צו דער כאראקטעריסטיק פון זיין ווייטזעהענדער פאליטיק ברענגט די אויסלענדישע פרעסע אז ערשט איצט, ווען מען האט פערעפענטליכט דעם אינהאלט פון'ם ענגליש-יאפאנישען אפמאך פון 1904 יאהר, האט מען זיך איבערצייגט אז לאנדסדאון האט שוין דאן פארגעזעהען דעם ענגליש רוסישען קאנפליקט, וועלכער וועט מוזען אויסברעכען, און אינ'ם דאזיגען אפמאך מיט יאפאן בעמיהט ער זיך שוין פערזיכערן אויף אזא פאל.

Dr. St. HEINRICH
ספעצ. פאר קינדער- און אינערן-קראנקהייטען.
פאמארסקא 10, טעל. 47-67
עמפפאנגט פון 4 ביז 6 נאכמיטאג, אויך אין
זשאכאוויק אין דער
Willa Sokołowskiego
obok dworca.

Dr. W. ŁASKI
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן פון ערשטען יאהר פון 1 יוני אין
CIECHOCINEK

DR PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
וועבערישע און האר - הויט - קראנקהייטען,
מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט
(האר-אויספאל). רענטגען-שטראהלען.
נעהמט אן פון 9—1 און פון 4—8 מיטוואך
דאמען: פון 4—5 נאכמ.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20
גאסטשפילען פון 1-טען ווארשאווער יוד. מיניאטור-טעאטער
„אזאזעל"
היינט, זונטאג, ד. 12. יוני, 9 א זייגער אוונט צו ביליגע פרייזען
פון 80 גר. ביז 5 זל.
דאס גרויסע
5 פראגראם 5
אכטונג: דער זאל ווערט געקיהלט דורך ספעציעלע ווענטילאטארס.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"
בעס דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 12 יוני 1927.

5542. ל. טוניק ב. 64.

פרינציפיעל זענען אלע פירמאווע שותפים סאלידאריש פעראנטווארטליך פאר די פליכטונגען. מעגען זיי זיין אונטערגעשריבען אפילו דורך איין שותף אדער אין נאמען פון דער פירמע.

5543 א לאקאטאר פון ראק. שאס.

די פראגע האבען מיר שוין איינינע מאל בעהאנדעלט אויספיהרליך. קיין קאטעגארישעס זאגען מיר ווייטער נישט אומשטאנד אין דעם פרט צו זאגען.

מיר קענען אייך זאגען דאס זעלבע, וואס מיר האבען די גאנצע צייט געזאגט, אז לויט אונזער מיינונג דארף מען נישט צאהלען דירה-געלד לויט'ן פראצענט-פוס פון דער ליטערע B. אויב פיהרט מען אין דער איינשטיבעער (מיט אדער אהן קוך) וואוינונג גלייכצייטיג אויך א ווערקשטאט. אמת, איינינע געריכטען האלטען זיך אבער ביי דעם פרינציפ, אז קוים האט מען אויסגעקויפט א פאטענט, דארף מען צאהלען דירה געלט לויט'ן פראצענט-פוס פאר ווערקשטאטען.

5544 א געטרייער לעזער פון מרדכי גבאי'ס גאס.

אויב איהר האט נישט מעהר ווי 146 צענטימעטער אין דער הויך וועט איהר בעקומען קאט. D.

5545. טענעובוים.

א זלעצעניע (אקצעפט) ווערט מאקע פערעלטערט נאך 3 יאהר פון צאהלבארקייט, אבער נאר אין דעם פאל, ווען דער וועקסעל-בעזיצער האט בעקומען דעם וועקסעל דירעקט פון אקצעפטאנט, ד"ה ער איז דער ערשטער זשיראנט.

5546. א פאבאראטי פון 1906.

אויב איהר זענט נישט ביכולת ביי צולייגען א ווישטאנג, קענט איהר זיך בעמיהען ווענען א בעשטעטיגונג פון פאליציי וויפיל קינדער איהר האט. צו דער רשימה מוזט איהר ביילעגען מעטריקעס פון יעדען קינד. דערלאנגט אומבעדינגט די בקשה און לייגט צו דערווייל די דאקומענטען וואס איהר האט.

5547. א רעזערוויסט פון 1902.

דער אוסטאוו, לויט וועלכען די מלוכה האט געצאהלט אונטערשטיצונג דער פאמיליע פון רעזערוויסט אין דער צייט ווען ער איז גערופען געווארען אויף איבונגען, איז שוין מעהר נישט גילטיג.

5548. קליינבערג.

קראנקהייט איז נישט קיין מאטיוו צו פערלענגערן דעם טערמין און דערלאנגען אנ'אפעלאציע. אויב דאס קרייז-געריכט וועט אייך אפזאגען, קענט איהר אין משך פון 2 וואכען דערלאנגען אנ-אנקלאגע בעגען דער דעציזיע און אפעלאציע-געריכט.

5549. ל—ן.

אויב אייער מוטער איז עלטער פון 45 יאהר און איז אנגעוויזען אויסשליסליך נאר אויף אייערע פערדינסטען וועט אייך אומבעדינג אנ'אפיעקונסטווא גילטען. דערלאנגט קודם כל אין אייער פאליציי-קאמיסאריאט א בקשה וועגען א וויוויאד און בעזארגט זיך מיט א ווישטאנג פון דער גאנצער משפחה.

די ביידע דאקומענטען דארפט איהר ביילעגען צו דער בקשה וועגען אנערקענען אייך אנ'אפיעקונסטווא.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און ו.ש. פון 2—3

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן). (39

דער אויספארשונגס-ריכטער האט זיך דערמאהנט, אז דרייוויק איז עטליכע מאל געווען שטארק צורודערט... ער האט זיך אפילו דערמאהנט, אז ער האט איהם אפילו א פראגע געטון, וואס איז די סיבה פון זיין דענערווירען זיך, און ביי א געוויסען מאמענט אויפמערקזאם געמאכט:

— „אויב דאס בילד מאכט אויף דיר אזא שלעכטען איינדרוק, טא צווינג זיך נישט דא צו בלייבען!" — אזוי, געדענקט ער, האט ער איהם אומגעפעהר געזאגט...

און דרייוויק איז דאך טאקי דעמאלט געווען שטארק בלאס, און צומישט... ס'איז איהם שווער געווען צו קוקען אויפ'ן מת, און ער האט שטארק א ציטער געטון, ווען ער, דער אויספארשונגס-ריכטער האט איהם בעוויזען, ווי א זון-שטראל שפילט זיך אויף דעם דערמארדעטענס פנים, זאגענדיג דערביי:

— „קוק נאר, מ'קען מיינען, אז ער שלאפט נאר!"...

יא... דאס אלץ האט דער אויספארשונגס-ריכטער אויסגעצייכענט געדענקט, און אויך דעם פרט, ווי דרייוויק איז פערשקשנט געשטאנען ביי דער טיר פון שלאף-צימער, לצ'ם דעם איבערגעקעהרטען טיש, וועלכער האט פערדעקט די בלוטיגע אויפשריפט, וואס פערעלע האט ענטדעקט... אך, יא! ער האט זיך דערמאנט וועגען נאך א קלייניגקייט, וואס איז, דאכט זיך, וויכטיגער, ווי די אלע איבעריגע... אין א געוויסען מאמענט האט ער זיך געוואלט בענוצען מיט דעם טיש... געוואלט שרייבען אויף איהם... און ווען דער פאליציי-קאמיסאר האט זיך צו איהם דערנעהנטערט, כדי צו אויפשטעלען איהם, האט זיך דרייוויק א יאג געטון צום בעטמען, א זאג טוענדיג:

„איהר וועט דא גארנישט קענען זעהן אין פינף מינוט ארום. בייט בעסער אריבער אין דער קיך!"

הייסט עס, אז דרייוויק האט, מסתמא, בעת דער אויספארשונג גופא בעמערקט די אויפשריפט אויף דער וואנד און מיט אלע כוחות זיך בעמיהט, קיינער זאל זי נישט בעמערקען..

— אזוי, אזוי! — האט גערעדט צו זיך דער אויספארשונגס-ריכטער פערטראכטערהייט — דאס איז קלאהר, ווי דער טאג. איך האב שוין לאנג געטראכט, אז די דרייוויק'עס זענען פינאנציעל שטארק געדריקט. איבעריגענס, פאר דער צייט, וואס איך קען זיי, האט זיי שטענדיג געפעהלט דער גראשען...

זיי, די מיידלעך מיט די דריי מאנסביל זענען צוגעקומען צו לעווענטאל'ס שטוב.

פערעלע האט ארויסגענומען דעם שליסעל פון דער טאש, און געעפענט די קיך, דערנאך דאס פענסטער, כדי אריינצולאזען מעהר לופט און ליכט. פריהער זענען אריין פערעלע מיט יהודית און דערנאך די דריי מענער.

— זייט אזוי גוט, ציגדט אן צוויי ליכט און טראגט אריין אין צימער, וואו דער מארד איז פארגעקומען, ווייל דארט איז נאך אלץ פינסטערלעך! — האט געזאגט דער אויספארשונגס-ריכטער.

פערעלע האט עס תיכף געטון. איהרע ביידע הענד, וואס האבען געהאלטען די ליכט, האבען עטוואס געציטערט, אבער — נישט פאר שרעק, פערשטעהט זיך, נאר פאר טריאומפירענדער פרייד. אויך יהודית איז געווען שטארק געריהרט.

זיי האבען עס דאך איצט געזאלט ראטעווען פון זיכערען טויט שמואל לוריע'ן...

פערעלע האט אוועקגעשטעלט ביידע לייכטער'ס אויפ'ן טיש, און אנווייזענדיג אויף דער וואנד לע'ם דער טיר, האט זי אויסגערופען:

— קוקט'ס אין לייענט... אן-דארטען!

פלוצים אבער האבען ביידע מיידלעך ארויסגעלאזט א וואהנזיניגען אויסגעשריי. זייערע פנים'ער האבען בעקומען דעם אויסדרוק פון אויסטערלישער שרעק און יאוש. מיט איין בעוועגונג זענען זיי ביידע אנידערגעפאלען אויף די קניע לע'ם דער וואנד, אומזיסט זוכענדיג די שפורען פון דער בלוטיגער אויפשריפט...

נישטא גארנישט.

אבער, גאט אין הימעל, דא איז דאך פארט געווען אנגעשריבען מיט בלוט:

„דאס האט קארל דרייוויק מיך דערהרג'עט!"

זיי האבען זיך געריבען די אויגען, האבענדיג דעם איינדרוק, אז זיי ווערען בלינד... מיט די פינגער האבען זיי געטאפט די וואנד, ווי וועלענדיג, אז די אותיות זאלען ווידער אויפלעבען און בלוטיג אויסשרייען...

ס'האט זיך שוין אבער גארנישט בעוויזען מעהר אויף דער וואנד...

די גאנצע וואנד איז פון אויבען ביז אראפ געווען גרוי, און ס'איז קיין שום סימן נישט געווען פון אראפקראצען אדער אראפוואשען...

איינע אויף דער אנדערער האט א קוק געטון מיט שטומער אימה:

— וואס זאל עס בעדייטען? האט זיך זיי די זאך בלויז געח'לומט?

דער אויספארשונגס-ריכטער האט אויף זיי א ווארף געטון א שטרענגען בייזען בליק:

— א פיין שטיקעל אפגעשפילט! — האט ער סארקאסטיש א זאג געטון.

דער אגענט און דער פאליציי-קאמיסאר האבען געהויבען מיט די פלייצעס.

— א, מיין הער! גלויבט אונזערע רייד! מיר האבען נישט בעוואגט קיין ליגען!.. די אויפשריפט איז דוקא יא געווען... ס'מאר נישט געשעהן, איהר זאלט אונז בעשולדיגען אין אפשפילען אזא מין עקעלהאפטע קאמעדיע! דאס איז אונמעגליך! עס וואלט דאך געווען מורא'דיג עקעלהאפט!.. ס'האנדעלט זיך דאך דא וועגען לעבען פון א מענשען... מיין צווייטען פאטער! טייערער הער, איהר מעגט מיט אונז טון, וואס איהר ווילט, איהר מעגט אונז אפילו ארעסטירען, אבער גלויבען אין דעם, וואס מיר האבען דערצעהלט, דאס זענט איהר מחויב!..

(פארטזעצונג קומט).

צום פרעסע-צוזאַמענפאָהר אין ווילנא

צום ערשטען אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר פון דער יודישער פּרעסע אין פּוילען, וואָס קומט פאָר אין חודש, איז מצד דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט" געפאָהרען קיין ווילנאַ רעדאַקטאָר לאַזאַר פּוקס.

קהלה-ראַט,

היינט אַ זיצונג.

(—) היינט קומט פאָר אַ זיצונג פון לאָדזשער קהלה-ראַט.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינען זיך אַ רייה לויפענדע פראַגען.

גרונד-שטיין

פאַר אַ נייע טעלעפאָן-סטאַציע.

(-) היינט האַלב 12 בייטאָג ווערט אויף אַלייע קאָסטשושקי 12 פאָרקומען דאָס לייגען דעם גרונד-שטיין פאַר דער נייער לאָדזשער טעלעפאָן-געביידע.

צו דער פייערונג זיינען איינגעלאַדען פאָרשטעהער פון דער מלוכה'שער און קאָמונאַלער מאַכט און פּרעסע.

פון וואַרשאַ קומט דער וויצע-פּאָסט מיניסטער דאַבראַוואָלסקי.

פאַר ליכווע

טורמע און געלד-שטראָפען.

(§) דער ווירט פון הויז אויף וויגנער-גאַס 23, יוזעף גוראַלטשיק, איז פאַר נעהמען אַ ליכווע פרייז אַפּטרעט-געלד ביים פערדינגען אַ וואוינונג, פער'משפט געוואָרען אויף 3 חדשים אונבעדינגטען אַרעסט און 500 זלאָטעס שטראָף.

אויף דער זעלבער געריכט-סעסיע איז פער'משפט געוואָרען צו 2 וואָכען אַרעסט און 800 זלאָטעס שטראָף די געוועזענע וואַרשעווער מלכה רייך, פאַר נעהמען ליכווע-פרייזען פאַר מילך-פראָדוקטען.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינטיגע דיזשורירען ביינאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: וואָיטשיצקי (נאַפּיור-קאָווסקאַ גאַס 27); דאַניעלעצקי (פּיעט-ריקאָווער 127); אילניצקי (וואָלטשאַנסקאַ 37); ליינוועבער (פרייהייטס-פּלאַץ 2); האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1); קאַהאַנע (אַלעקסאַנדער 80).

„אָרט" אין אַ נייעם לאָקאַל.

דאָס ביוראָ און אַלע פּראָפעסיאָנעלע לערן-וואַרשטאַטען פון „אָרט" זיינען אַריבערגעטראָגען געוואָרען פון פּלאַץ קאָשטשעלני 4 אויף וואָלטשאַנסקאַ 27, רעכטע אָפיצינע ערשטער שטאָק.

וועגען אַלע ענינים פון „אָרט" דאַרף מען זיך איצט ווענדען אין נייעם לאָקאַל.

פערבלאָנדזשעטע קינדער.

ביי טאַלמאַן (נאָוואָמיעסקאַ 13) געפינען זיך 2 פערבלאָנדזשעטע קינדער: אַ יונגעלע און אַ מיידעלע. נאָך אַ מיידעלע געפינט זיך אויך ביי גערשט, קאַמיענגאַ 20.

לעצטע פאָרשטעלונג

אין יודישען טעאַטער.

היינט געזעגענט זיך דאָס לאָדזשער יודישע טעאַטער-פּובליקום מיט די ליבע אַרטיסטען פּאָליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש אַניעלאַ און באַ יסאָווא.

עס ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל „די מאַמע פון דער וועלט".

היינט איז בכלל שוין די לעצטע פאָרשטעלונג פון יודישען טעאַטער.

„ראַדאַשיץ"

אַ בוך לידער פון לאָדזער דיכטער י. ח. ראַדאַשיצקי.

אין ניו-יאָרק איז איצט ערשינען אַ בוך לי ער א. נ. „ראַדאַשיץ" פון דעם באַקאַנטען לאָדזער יונגען דיכטער י. ח. ראַדאַשיצקי (ראַדאָ-ראַדאָ), וועלכער האָט מיט עטליכע יאָהר צוריק עמיגרירט פון לאָדז קיין ניו יאָרק.

ווי מיר אורטיילען פון דעם איצט דערשינענעם בוך זיינעם האָט דער באַגאַבטער לאָדזער דיכטער אין דעם קאָכעדיגען און מאַטעריאַליזירטען ניו יאָרק נישט אָוועקגעלעגט זיין פעדער און ער שאַפט ווייטער.

ראַדאַשיצקי, וועלכער האָט געמאַכט גרויסע פאָרטשריט פערשעמט נישט אונזער לאָדז.

„אַזאַזעל"

דאָס ערפאָלגרייכע 5 טע פּראָגראַם.

די נעכטיגע פאָרשטעלונג פון „אַזאַזעל", פּונקט ווי אַלע מאָל, איז דורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג.

היינט ווערט ווייטער געשפּילט דאָס ערפאָלגרייכע 5 טע פּראָגראַם, אין וועלכען ס'וועלען געוויזען ווערען די שענסטע נומערן פון „אַזאַזעל" מיט גינאַ גאָלד, לוריע-שפּיגעל, ג. שטיין, סטרוגאַטש, לאַנדוי און אַלע איבריגע אין די הויפּט-ראָלען.

די היינטיגע פאָרשטעלונג איז צו ביליגע פרייזען.

Zapisujcie się
na członków Ligi Obrony
Powietrznej Państwa

טעלעגראַמען.

לאָדזער יודישע סטודענטקע

בעגעהט זעלבסטמאָרד אין וואַרש. אוניווערזיטעט

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). נעכטען איז אין וואַרשאָווער אוניווערזיטעט פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַל, וועלכער האָט איבערגעלאָזט אַן ערשיטערנדען איינדרוק אויף אַלע סטודענטען און פּראָפעסאָרען.

1 אַ זייגער ביימאָג, ווען אַלע סטודענטען און פּראָפעסאָרען האָבען זיך געפונען אין כעמישען לאַבאָראַטאָריום ביים אוניווערזיטעט, האָט פּלוצלינג די סטודענטקע רוזשאַ באָרכאַש, 20 יאָהר אַלט, אויסגעטרונקען מיט'ן צוקער צו פער'סמ'ען זיך אַ פלעשעלע ציאַן-קאַלי.

אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד האָט מען די אומגליקליכע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל שוו. דוך, וואו זי איז באַלד געשטאָרבען.

די זעלבסטמערדערין איז אַ לאָדזערין. איהרע עלטערן וואוינען אויף זשעלאַזנאַ 55. די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

הרב קעסטענבערג לאָזט זיך ווידער הערען.

אָנקלאַגע נעגען די לעצטע רבנים-וואַהלען אין ראַדאָם.

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). טריינאַל האָט דער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל בעטראַכט די אָנקלאַגע פון געוו. ראַדאָמער רב קעסטענבערג געגען די לעצטע רבנים וואַהלען אין ראַדאָם. מצד קעסטענבערג'ן איז אַרויסגעטרעטען אַדוו. כמורסקי. אין נאָמען פון דער יודישער גמינע אין ראַדאָם איז אַרויסגעטרעטען אַדוו. פּאָזנאַנסקי. דער בעשלוס פון טריבונאַל וועט אַרויסגעטראָגען-ווערען דעם 28. יוני.

פעליקס וואַרבורג פאַנפעריט אין לאָנדאָן וועגען דער יוד. אגענץ

לאָנדאָן, 11. (טעלעגר. דורך ים"אַ) דער פּרעזידענט פון „דזשאָינט" פעליקס וואַרבורג האָט אויף זיין צוריקרייזע קיין אַמעריקאַ, זיך אָפּגעשטעלט אין לאָנדאָן און אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט פאָרשטעהער פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו וועגען דער שאַפונג פון דער יודישער אַגענץ.

אין לאָנדאָן ווילט אויך דער באַקאַנטער יוד פילאַנטראָפּ פון טשיקאַגאָ, יוליוס ראָזענוואַלד.

SPLENDID

20 נאַרוטאָוויטשאַ 20.

מאָטאָ: אלס פרוי און בירגערין געפין איך פאַר מיין היילינגען חוב אָנטייל צו נעהמען אין אַלגעמיין-מענשליכען קאַמף מיט דער גרויסאַמקייט פון אויסנוצלאָזענהייט.

היינט גרויסע פּרעמ'ערע!

גרויסע גרויזאַמע עראָטישע דראַמאַ אין 10 אַקטען א. נ.:

די אונשולדיגע זינדערינס

פערפאַסט אויפ'ן גרונד פון אַ סענסאַציאָנעלען פּראָצעס וועגען האַנדעל מיט לעבעדיגע סחורה.

דער מיטעל פּונקט פון דער דראַמאַ איז אַ געזעלשאַפטליכער סקאַנדאַל, אין וועלכען ס'זענען פערמישט די אָנגעזעהענסטע בירגער, געזעלשאַפטליכע און פּאָליטישע טוער, ווי אויך דאַמען פון דער בעסטער געזעלשאַפט.

אין די הויפּט-ראָלען: **Werner Krauss, Wiliam Gibson, Maly Delszaft** אין די הויפּט-ראָלען:

סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער דירעקציע פון ה' א. שטורנאַכסקי. פון האַלב 2 ביז 3 אַ זייגער פרייז פון אַלע פּלעצער צו 1 זל. און 50 גר.

פיש לעבעדיגע און טויטע צו צוגענגליכע פרייזען

עמפּפעהלט די צענטראַלע פיש-האַלע ביי דער לודקע. 535

טליתים-פאַבריק

אויסערגעוועהנליך גרויסע אויסוואַהל פון טאַלענט, האַלב-טאַלענט און וויידענע טליתים פון טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטאַל מיט אויספיהרונג, אויך גאַרטלען, שטענדעס און ציצית צו בעקומען בילינער ווי איבעראַל

ביי א. ה. צישינאָווסקי, כאָמיענגאַ 1.

אין צוויי טעגען טויגער פערטיג. קומט און איבערצייגט אייך! 298 נעמענדיג שרעקט ס'חרען אויך אַנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

א 18-יעהריגער לערן-יונגע

פון אָנשטענדיגע עלטערן קען זיך מעלדען אין שטאַהל-וואָרען געשעפט ביי S. Gefon Nowomiejska 17

לערן-יונגע:

ווערען נעבראַכט געגען באַלדיגע צאָהלונג וואָלבאָרניאַ 20 אין טויער ביי ראָזענבערג. 548

ס'ווערען געזוכט שטעפּער-געזעלן

ריכטעווער און ניערם ווי אויך פּאַמאַצניקעס און לערן-יונגלעך מיט באַלדיגע צאָהלונג ביים שטעפּער באַלדערמאַן 549 ליטאָמירסקאַ 5.

היילפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעגאַבטע און שווער-ערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, מויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציע, ליכטהיילבאַרשטען.

CEGIELNIANA 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונד.

אנ'אַם

ווערט געזוכט צו ערנאָהרען אויף פּראַמענאָווסקע גאַס (אַלגינסקאַ) 11, ביי יאַקובאָוויטש

פּאַרטער 3, שטאָק. 551

מעבעל

גוט קויפט און פערקויפט רויזענעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. וויצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (רזיגעלנע)

אין מעבעל-געוועלב, (ערזואָט-וואוינונג שמאַקעוויטשאַ 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערש. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1338

פאַבריק פון זשיראַנדאָלען

ווי אויך גאַלוואַנישע בראָנזיר-אַנשטאַלט מ. לידער, לאָדז

צעגעלניאַנאַ 33, טעל. 53-41

נעהמט אָן אַלערליי בעגענשטענדע צו איבערגילדען, פערזילבערן, ניקלען, בראָנזירען און אָקסידירען. עס ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי רעפּאַראַטורען פון פערשידענע מעטאַלענע און זילבערנע געגענשטענדע. פּינקטליכע אויספיהרונג.

גוט און ביליג מיט אַ גאַראַנטיע פאַר דויערהאַפטיגקייט. 748

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשעקעס, גומענס, דושאַנעלפעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און זונטאָג פון 9—11. 552

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 נאָכ. 541

ניי-ערעפענטער פריזיער-סאַלאָן

BRONISŁAW i HENRYK א. פ.:

12 קאָנסטאַנטינער 12

עמפּפעהלט זיך דער געעהרטער קונדשאַפט. 545

פרייז-קוראַנט פון מענער-סאַלאָן:

ראַזירען מיט קעלניש-וואַסער	40 גר.	קאָפּ-וואַשען	50 גר.
שערען	80 „	עלעקטר. מאַסאַזש פון געזיכט	1 זל.

אויטאָמאָביל-קאָמוניקאַציע!

לאָדז—ווישניאָווא=גורא

אַרויספאָהר פון 7 אַ זייגער פריה. :----: אָפּפאָהר יעדע שעה פון דער טראַמוואַי-סטאַציע ליניע 6 און 10, און פון עק קראַשעוו. 540

Dr. H. WOŁKOWYSKI

זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלנ. 19)

טעלעפאָן 19-94.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 5—8 אָוונד, פרויען פון 4—5. ספּעציעלער וואַרטע-זאַל. 603

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונד.

שוינט אייער געלד!

און קויפט שירמס און שטעקענס נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון

ס. פינקעלבוים,

נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)

ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראַל. בעסטע אויספיהרונג. בעם. ס'ווערט אָנגענומען אַלע רעפּאַראַטורען ווי אויך איבערציהען.

ראָמיטאָס און צאַהנטעכניס

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד. האָנאָראַר ביליג! פערמעסונג אומזיסט.

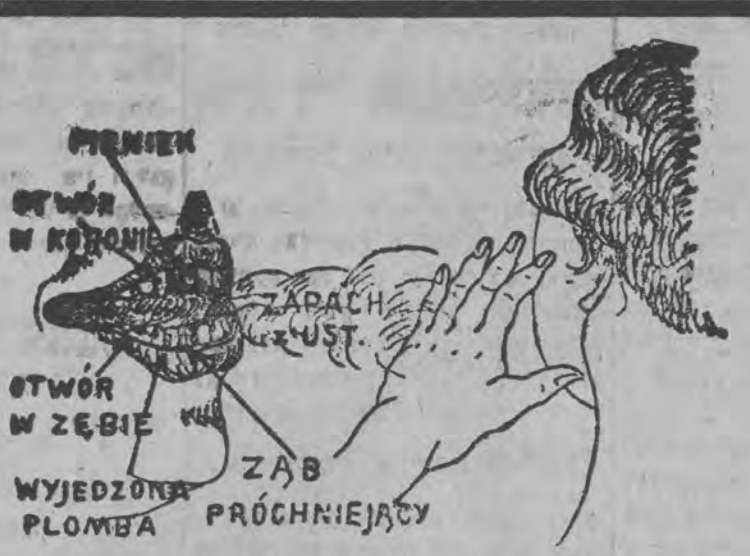

צו אלע, וועלכע עסען!

ס'איז נישט פאַרהאַן קיין מענשען, וועלכער זאָל נישט נערן האָבען קיין שווייצער-קעז, הערינג אָ לאָמקע א. א. וו. ווי אויך שאַרפע גע־ראַנקען. ליידער, מוזען די מענשען רעזיגנירען פון פאַרגעניגען צו עסען די דערמאָהנטע מאכלים צוליב דעם נישט אָנגענעהמען ריח, וועלכע פיהלט זיך פונ'ם מויל נאָכ'ן עסען. אַלע מאכלים בכלל, אָהן אויסנאַהם, לאָזען איבער דעם קאָנסומענט, צוליבן זיין פוילען און צופאַלענקייט, ברעקלעך עסען צווישען די ציינער, וועלכע גיבען אַרויס דעמזעלבען אונאָנגענעהמען ריח, הגם פיל קלענער.

דאָס איינציגע מיטעל, וועלכעס בעזייטיגט דעם שלעכטען געשמאַק און ריח פון מויל איז

FERMENTINA

מיט וועלכען מ'דאַרף שווענקען דאָס מויל נאָך יעדען עסען.

„פערמענטינא" קאָנסערווירט די ציינער, פאַרשטאַרקט די יאַסלעס, בעזייטיגט דעם שלעכטען ריח פון מויל און מאַכט אָנגענעהם דעם אָטעם.

הויפּט-סקלאַד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פאַר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פּאָראויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 6181 היט זיך פאַר פעלשונגען!

פאַרטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

א בעקערײ

זאָפאָרט צו פאַרקויפען אָדער צו פאַרפאַכטען. צו ערפאַהרען

אלעקסאַנדריסקאַ 26

— אויך —

ווישניאָווא גורע

זענען פאַראַהן פּלעצער צו פאַרקויפען אויף גינסטיגע בעדינגונגען. צו ערפאַהרען: היליסקאַ 144 ביי Kuliński. 686

שניידערן

הילף!

בעמיש וואַשען גאַרניטורן 5 זל. פּרעסען גאַרניטורען 3 זלאָטעס מ'ווערען אויך אָפּגעשיקט אהיים עס ווערט אויך געפּרעסט אויף דער שטעל. 856

קאָנסטאַנטינער 5 וו. 1.

א לעהרער

מיט 12 יאָהר פּראַקטיק ערטיילט לעקציעס צו בילינע פּרייזען פאַר שילער מיט שוואַכען פאָרטשריט פון פאָלקסשולען און גימנאַזיעס. אויך לעקציעס פאַר דערוואַקסענע: פּויליש, דייטש, פראַנצויזיש, מאַטעמאַטיק און בוכהאַלטעריע.

שיח. שה. יאַקובאַ 12

צאָהן-אַרצט

S. LIBERMAN

Konstantyn. 46

נעהמט אָן פון 10—8 פריה און פון 8—4 אָווענד.

Mydło Kollontay z pralką

1845 גענעראַל-פאַרטרעטער אויף לאָדז: S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

לעטשניצע „Sanitas" Cegielniana 29, tel. 44-51.

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטע. דענטיסט.-קאַבינ.

נעמען אָן פּאָלגענדע דר.:

ד"ר ענגעל	ד"ר לאַסקי
„ פריד	„ ש. מאַלאַוויסט
„ גערשטיין	„ מאַרדקאָוויטש
„ גוטשטאַט	„ פריבולסקי
„ אימיך	„ ה. ראַקאָווסקי
„ איציגזאָן	„ ג. ראָזענבערג
„ קאַצענעלזאָן	„ פרוי ראָזענבלאַט
„ ס. קאַנטאָר	„ שאַיעראָוויטש
„ לעווינזאָן	„ א. שטיינבערג
„ פרוי לעווינזאָן	„ י. שטיינבערג

צאָהן-ערצטע

צוקער	קרעניצקאַ-ציפּין
גרינשטיין-האַרקאַווי	שאַצקאַ

921

עלטערן!

פאַר 3 זלאָטים אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך, משניות, גמרא, יהדות, היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריות זעלבסט צוזאַמענשטעלען, דורכ'ן בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העבראַאישען לעהרער י. ד. ראַזענפעלד, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קוועך אָפּ. רעכטס 2 שט. בעמ.: סוועריען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן.

אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאָלג גאַראַנטירט!

Miejski Kinematograf Ćwiatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג!

דער קליינער קאַפּראַל

(Mały Kapral)

אָדער „נאַפּאָלעאָנ'ס קאַריערע"

אין גאַנץ פוילען און אויך שוין אין אויסלאַנד רעדט מען נאָר פון דער בעקוועמליכקייט און גוטסקייט פון די בעוואוסטע זומער לאַטשעס

LEKKOCHÓD

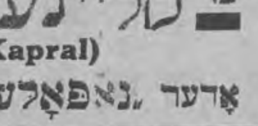

14391 P. N,

בעסטע אַלמונג צו געבען אויפ'ן פּאַסענט-שטעמפּעל. צו בעקומען אין אַלע בעסערע שיך-געשעפטען.

הויפּט-פאַרקויף י. אבראַמאָוויטש, לאָדז, פּאַדרזשעטשנאַ 15.

לונגען-קראַנקהייטען!

רעקאָמענדירט דורך די היה דאָקטוירים

Balsam Thlocolan Aqe

ניט סוכאַטעס, בראָנכיט, הוסט פערליכטערט ביי גריפּע, פאַרשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פאַרגרעסערט די ווידעג פון קערפּער „Balsám Thlocolán Aqe' פאַרקויפען אַפּטייקען. פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטייק 2961

A.Gąsecki w Wárszáwie, ul. Leszno 41

קויפט מעבעל

ניט קיין נישט קיין בעפאַר איהר איבערצייגט איך נישט, אַז איך מען מעבעל-געשעפט

גראַנסקאַ (דלוגאַ) 44 Ch. ŁAZNIK

נור ביי מיר קענט איהר קויפען פאַרשידענע מעבעל שעהן גוט און ביליג.

בעמערקונג: איך קויפאויך פאַרשידענע מעבעל, דיוואַנען, פּעלצען, ניי-מאַשינען, סאַמאָווארען א. אז. וו.

איך צאָהל די העכסטע פּרייזען, קומט און איבערצייגט אייך.

דער פּענסיאָנאַט בעוואוסטער „ZDROWIE" דער בעוואוסטער אין לאַסק

אינהאַבער: יאַקובאָוויטש, איז שוין טעטיג.

גרויסע זון-צימערן. אויסגעצייכענטע קיך! ספּעציעל אויפזיכט איבער קינדער און הילף אין לעהרע. מעסיגע פּרייזען! 966

קינדערוואַגעז פון 50 זל.

ספּאַרטוואַגענ אויף גומי מיט בעדעקן פעלד-און מעטאַל-בעטען, מאַטראַצען, אייזשענק, וואַש-טישען אין רייכסטען אויסוואַהל אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפּפעהלט די עלטסטע לאָדזער מעטאַל-מעבעל-פאַבריק פון

I. B. WOŁKOWYSKI

Sienkiewicza 3/5, tel. 37-70

11 NARUTOWICZA 11

די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1896.

אַכטונג: מיר באַרגען אויס עטען אויף זומער-וואוינונגען.

מעדכען-גימנאַזיום

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-שולען (קאַטעגאָריע A)

MARJI HOCHSTEINOWEJ

וואָלטשאַנסקאַ 23, טעל. 14-27

דאָס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאָר טעגליך. שול-געלד אין A קלאַס 75 זל. קוואַרטאַלען. ביים גימנאַזיום אַ „קינדער-היים" סיסטעם מאָנטעסאָרי. 537

פאָדערט איבעראַל

נאָר פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען

פּראָדוקט מיט דער פאַבריקס-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַטאַמאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שעזלאָנגען און געבעטע מאַטראַצען.

בילינגסטע פּרייזען: רעיעלסטע בעהאַנדלונג! בילינסטע פּרייזען!

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	11-10 1-2 / $6^{1}/_{2}$- $^{1}/_{2}$
ד"ר ראָזשאַנסקי	הויט-און געשלעכטס-קר.	11—10 / 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 3-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	$1-11^{1}/_{2}$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4 5 זונ. 2-1
ד"ר ווייגבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 $7-5^{1}/_{2}$
ד"ר טמופעל	רענטגען	12—2 6-4
א. גראָזענשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּאָנגדיהיילונג, פּלאָמבירונגען, גאָלד-צאָהן, קראָנען, א. אז. וו.

ביי דער לעטשניצע איז בעזונדערס געעפענט

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קאַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אלע מעגליכע אנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער.

אָנפאַנגען נעמען שוועסטער (שקאָלאָטען) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.

הייזונג איז דער שטאָט.

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פאַרנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אַ זייגער אָווענד. ביליגע פּרייזען. 1481

אַבאָנעמענט-פּרייז:

אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט מעהרער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פון 9 אין דער פריה ביז 7 אין אָווענד.

אַנאָנסען - פּרייז:

פאַר 1 מילימעטער - שורה.

פאָרן טעקסט 15 גראָשען, פריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פריטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פריטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט מעהרער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט מעהרער.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman